

КЊИГА ДОКТОРА
НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ

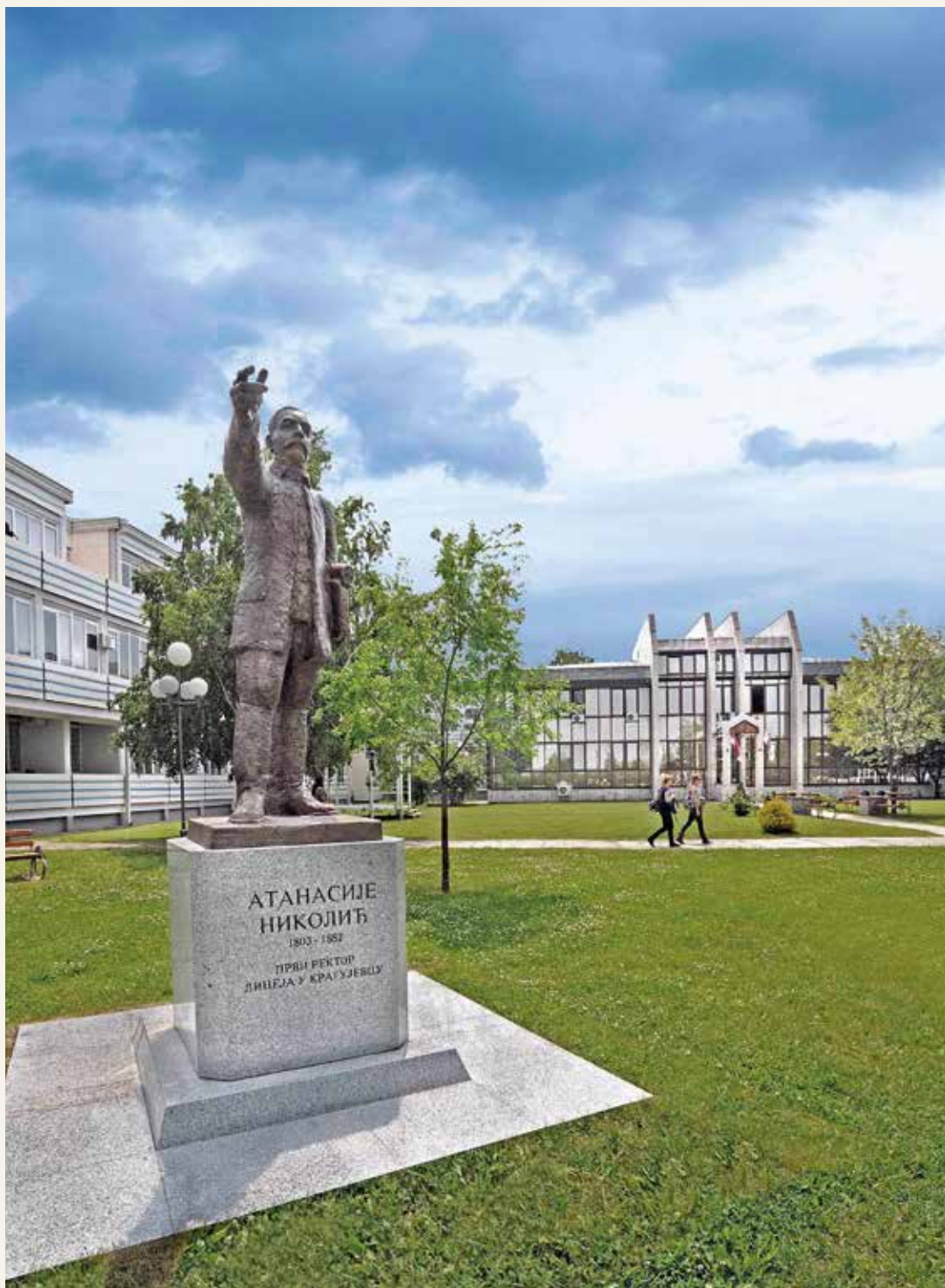
2023

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023.

Атанасије Николић, Скулптура у бронзи (парк Ректората, 2011)
Аутор: академик Никола Кока Јанковић

Универзитет у Крагујевцу

КЊИГА ДОКТОРА
НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023.

КЊИГА ДОКТОРА
НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023.

Издавач

Универзитет у Крагујевцу
Јована Цвијића б.б.
34000 Крагујевац

За издавача

Проф. др Ненад Филиповић, ректор

Уредници

Проф. др Владимир Ранковић
Проф. др Биљана Петровић
Проф. др Владимир Сенић

Графички дизајн

Слободан Штетић

Лектура и коректура

Милена Мијаиловић Јанковић
Лела Вујошевић

Штампа

Donat Graf d.o.o, Гроцка

Тираж

150

Универзитет у Крагујевцу

КЊИГА ДОКТОРА
НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023.

Крагујевац, 2023.

Парк Ректората Универзитета у Крагујевцу

Поштовани читаоци,

Пред вама је књига која је посвећена изузетним појединцима који су са успехом прошли кроз захтеван и изазован процес стицања титуле доктора наука, односно уметности. Ова књига је сведочанство неизмерног ентузијазма, труда, пожртвованости и посвећености науци и уметности најталентованијих појединаца нашег друштва. Промоција у звање доктора наука и уметности представља кулминацију тог дугог пута.

Кроз ову књигу упознаћете нових 93 доктора наука и 2 доктора уметности који су одбрали докторске дисертације, односно уметничке пројекте, на факултетима Универзитета у Крагујевцу у периоду од 1. маја 2022. до 30. априла 2023. године и стећи ћете увид у њихова истраживања и доприносе у различитим научним и уметничким областима, од испитивања микроорганизама, преко анализе математичких модела за оптимизацију технолошких процеса, до система вештачке интелигенције. Од најједноставнијих молекула до најсложенијих друштвених и научних питања, ови научници померају границе знања и отварају нове научне видике. Ове године на Универзитету у Крагујевцу промовисана ће бити два доктора уметности, који су својим уметничким пројектима дали значајан допринос развоју извођачких уметности.

Читајући ову књигу, схватићете да се данас научна достигнућа преплићу и допуњују и да је до највиших врхова знања тешко стићи сам, без помоћи других истраживача – сапутника на том истом путу. Њихова сарадња и међусобно допуњавање омогућила је мултидисциплинарни приступ у решавању изазова данашњице и мултиплицирала научни потенцијал појединца.

Желимо вам да ову књигу читате са жељом за сазнањем о актуелним достигнућима у науци и уметности и допустите да вам успеси нове генерације доктора наука и уметности буду подсетник да наука и знање свет чине лепшим местом и истовремено да свим будућим генерацијама буду подстрек да крену пут науке и истраживања.

С поштовањем,

Проф. др Ненад Филиповић,
ректор Универзитета у Крагујевцу

Проф. др Биљана Петровић,
проректор за научноистраживачки рад

Проф. др Владимир Ранковић,
проректор за наставу и студентска питања

Проф. др Владимир Сенић,
проректор за иновације и развој

Крагујевац, јун 2023.

САДРЖАЈ

I
Природно-математичке науке **11**

II
Медицинске науке **25**

III
Техничко-технолошке науке **77**

IV
Друштвено-хуманистичке науке **91**

V
Поље уметности **127**

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023

Природно-математичке науке

Др Снежана Радисављевић

Др Милица Миливојевић Данас

Др Милан Башић

Др Тања Жугић Петровић

Др Богдан Пирковић

Др Душан Ђоћић

Др Незрина Куртановић

Др Данијела Никодијевић

Др Снежана Радисављевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Синтеза, карактеризација и биолошка активност моноклеарних и полинуклеарних комплекса злата(III) са азот-донорским лигандима

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 16. 6. 2022.

Ментор

Проф. др Биљана Петровић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Зоран Маговић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Сања Гргурић Шипка

Хемијски факултет у Београду

Доц. др Јована Богојески

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Биљана Глишић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Др Ана Рилак Симовић, виши научни сарадник

Институт за информационе технологије у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација обухвата синтезу моноклеарних и полинуклеарних злата(III) комплекса. Такође, сва добијена једињења су окарактерисана различитим аналитичким методама, док је за један новосинтетисани лиганд било могуће урадити и рендгенску структурну анализу. У току испитивања супституционих реакција већина комплекса је показала бољу реактивност према сумпор-донорским нуклеофилима у односу на азот-донорске, док је у свим случајевима потврђен асоцијативни механизам супституције. Резултати испитивања са DNA показали су да се комплекси са дериватима пиразола везују ковалентно, док се остали комплекси везују интеркалацијом, што је такође потврђено молекулским докингом. Испитивањем интеракција са серумом албуминима добијене су високе вредности константи везивања за протеине, док је молекулским докингом потврђено да се комплекси првенствено везују за домен I испитиваних албумина. Биолошка испитивања су показала да испитивани моноклеарни комплекси показују добру активност у поређењу са цисплатином, док су за динуклеарне и тринуклеарне комплексе добијене најбоље вредности. Имајући у виду значај и актуелност комплексних једињења злата(III) може се закључити да су резултати постигнути у оквиру ове дисертације дали значајан допринос синтези комплексних једињења злата(III), неорганској и медицинској хемији.

Др Милица Миљивојевић Данас

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Мешовићиа мейричка димензија графова

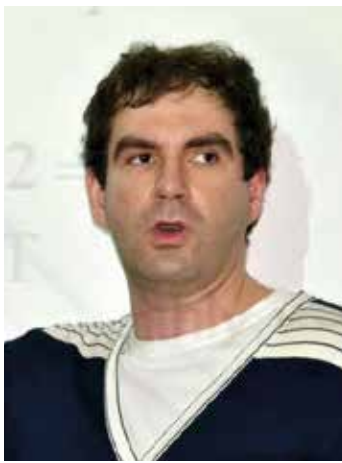
Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 29. 6. 2022.

Ментор
Проф. др Јозеф Кратица
Математички институт САНУ у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Бојана Боровићанин
Природно-математички факултет у Крагујевцу
Проф. др Владимир Филиповић
Математички факултет у Београду
Доц. др Тања Стојадиновић
Математички факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос докторске дисертације до ког је кандидат у својим истраживањима дошао огледа се у следећем: 1) развијене су три опште, доње границе. Прва доња граница, која зависи од минималног степена чвора, друга која зависи од броја чворова, броја грана, дијаметра и максималног степена чвора. Преостала доња граница која се одређује решавањем проблема минималног репрезентативног скупа. 2) Решена је максимална разлика између мешовите метричке димензије и метричке димензије грана, односно између јаке метричке димензије и мешовите метричке димензије. За прву максималну разлику приказани су и графови на којима се она достиже. 3) Nordhaus – Gaddum горња и доња граница, за збир и производ мешовите метричке димензије графа и његовог комплемента, како за произвољне тако и за обострано повезане графове. 4) Nordhaus – Gaddum горња и доња граница, за збир и производ метричке димензије грана графа и његовог комплемента, како за произвољне тако и за обострано повезане графове. 5) Додатно побољшање Nordhaus – Gaddum доње граница, за збир и производ метричке димензије графа и његовог комплемента, за обострано повезане графове. 6) Егзактне вредности мешовите метричке димензије су добијене за четири интересантне класе графова: точак графове; торус графове; комплетно раздвојене графове; графове цветних латица.

Др Милан Башић

(Ниш)

Научни назив

ДОКТОР МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Примена мајричних ојерација и декомпозиција у оптимизацији
иредиктивних графовских модела*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 21. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Игор Миловановић

Електронски факултет у Нишу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Предраг Станимировић

Природно-математички факултет у Нишу

Проф. др Бојана Боровићанин

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Марјан Матејић

Електронски факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У докторској дисертацији уведене су методе за декомпозицију Лапласових матрица графовских модела базиране на Кронекерском производу и циркуларној декомпозицији у циљу оптимизације модела. Да би се имплементирале ефикасне методе, изведене су апроксимативне формуле за Лапласов спектар и Лапласове сопствене векторе Кронекерског графа користећи спектре и сопствене векторе (нормализованих) Лапласових матрица његових фактор-графова (проблем налажење аналитичких формула је отворен). Такође су разматрана теоријска објашњења о стабилности изведених апроксимација коришћењем метрика коефицијената корелације за апроксимираних сопствене векторе и релативних грешака за апроксимираних сопствене вредности. Показивањем одређених неједнакости између тополошких индекса графа заснованим на степенима, извршено је упоређивање коефицијената корелације. Лапласова матрица графа модела се може апроксимирати употребом циркуларне декомпозиције уз анализу само одређеног броја сабирака декомпозиције у циљу налажења апроксимативне матрице нижег ранга. Из тог разлога је дата карактеризација графова са одређеним спектралним својствима у класи циркулантних графова (графови са малим бројем различитих сопствених вредности, малог дијаметра, графови са малим спектралним покривачем) чија употреба доприноси ефикаснијој циркуларној декомпозицији графа. Тачност апроксимативних модела и брзина конвергенције метода евалуиране су нумеричким експериментима за класе графова модела: Кронекерски, квазипериодични, Теплицови, циркулантни и случајни.

Др Тања Жугић-Петровић

(Ниш)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Микробиоџа аутохтоној ферментисаној производа сјеничка овчија стеља

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 1. 12. 2022.

Ментор
Др Мирјана Грујовић, научни сарадник
Институт за информационе технологије у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације

Проф. др Владимир Томовић
Технолошки факултет у Новом Саду

Проф. др Наташа Јоковић
Природно-математички факултет у Нишу

Проф. др Олгица Стефановић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Др Кагарина Младеновић, научни сарадник
Институт за информационе технологије у Крагујевцу

Доц. др Сунчица Коцић-Танацков
Технолошки факултет у Новом Саду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет истраживања ове докторске дисертације представља потпуну хемијску, сензорну и микробиолошку анализу аутохтоног сувомеснатог производа сјеничка овчија стеља. Сложен начин производње и ферментација аутохтоног производа утиче на заједницу микроорганизама која се развија у стељи чинећи је јединственом и специфичном. Бактерије млечне киселине (БМК) и коагулаза-негативне стафилококе (КНС) су део аутохтоне бактериобиоте стеље и могу се разликовати од стандардних сојева при чему потенцијално могу да буду третирани као нови извор биотички активних компоненти или као нови пробиотски сојеви. Узимајући у обзир хемијску и микробиолошку неистраженост сјеничке овчије стеље, као и чињеницу да изолати БМК и КНС потенцијално могу поседовати специфичне биохемијске и физиолошке карактеристике, *in vitro* истраживања могу довести до сазнања да ли изоловани аутохтони БМК сојеви поседују пробиотски и биотички потенцијал и дати увид у могућност њиховог даљег испитивања *in vivo* и потенцијалне примене као пробиотика, конзерванса и слично. Истраживања такође могу довести до сазнања да ли изоловани аутохтони БМК и КНС сојеви могу наћи примену као стартер културе у прехранбеној биотехнологији и каква је њихова улога у формирању сензорних карактеристика стеље. Микробиоту сјеничке овчије стеље такође чине и плесни, чијом изолацијом и идентификацијом се проширују сазнања о њиховом утицају на квалитет производа, као и утицају фактора средине на њихов раст. Закључци произашли из резултата ове дисертације отварају могућност за нова истраживања и истичу могућности примене аутохтоних сојева у биотехнологији и конзервисању хране.

Др Богдан Пирковић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАТЕМАТИЧКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Contribution to the theory of random environment integer-valued

autoregressive processes (Дојринос теорију целобројних ауторегресивних процеса у случајној околини)

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 3. 12. 2022.

Ментор

Проф. др Александар Настић

Природно-математички факултет у Нишу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Божидар Поповић

Природно-математички факултет у Подгорици

Проф. др Марија Милошевић

Природно-математички факултет у Нишу

Проф. др Предраг Поповић

Грађевинско-архитектонски факултет у Нишу

Проф. др Миодраг Ђорђевић

Природно-математички факултет у Нишу

Проф. др Слађана Димитријевић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова дисертација имала је пред собом два циља. Најпре, циљ је била конструкција нових INAR временских серија у случајној околини који могу узети како позитивне, тако и негативне вредности. Поред тога, како је оцена стања околине сваке реализације кључни корак у моделирању стварних процеса помоћу новоуведених модела у случајној околини, циљ дисертације био је и прилагођавање постојећих метода кластеровања са намером да оцена стања буду што прецизније. Ослањајући се на битне резултате познате од раније, дисертација најпре разматра могућности идентификовања и предвиђања латентних компоненти INAR временске серије са асиметричном Скеламовом маргиналном расподелом. Успешност идентификовања и предвиђања латентних компоненти доказана је на бројним примерима из реалног живота. Након тога се у дисертацији приступа конструкцији новог нестационарног INAR модела у случајној околини који може узети вредности на читавом скупу целих бројева. Непознати параметри модела оцењени су помоћу прилагођених техника оцењивања. Ефикасност оцена испитана је на симулираним подацима. Квалитет самог модела доказан је на одговарајућим реалним нивовима података. На самом крају, у дисертацији се приступа адаптацији K-means технике кластеровања са циљем да се она прилагоди оцењивању стања околине реализација које одговарају уопштеној INAR временској серији у случајној околини. Ефикасност адаптације тестирана је како на симулираним, тако и на реалним подацима. Након упоређивања са резултатима добијеним помоћу стандардне K-means технике, уочава се знатан бенефит који нуди предложена адаптација.

Др Душан Ђођић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Синтеза, карактеризација и биолошка активност динуклеарних платина(II) и паладијум(II) комплекса са азот-донорским мостним лигандима

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 16. 12. 2022.

Ментор
Проф. др Биљана Петровић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Сања Гргурић Шипка

Хемијски факултет у Београду

Доц. др Снежана Јовановић-Стевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ратомир Јелић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Др Сузана Поповић, виши научни сарадник

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Снежана Рајковић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Испитивање потенцијалне антитуморске активности новосинтетисаних комплекса је дуготрајан процес истраживања, који започиње процесом синтезе и карактеризације једињења. Након потврђивања структуре, испитује се стабилност једињења у физиолошким условима, а потом афинитет према различитим биомолекулима. Само једињења која у претходним фазама покажу добре карактеристике улазе у фазу биолошких, а потом преклиничких и клиничких испитивања. Имајући у виду наведене чињенице, истраживања у оквиру ове докторске дисертације, која обухватају синтезу и карактеризацију динуклеарних Pd(II) и Pt(II) комплекса, испитивање механизма супституционих реакција са биолошки релевантним молекулима, испитивање врсте интеракције комплекса са биомолекулима (ДНК и BSA) и испитивање потенцијалне биолошке активности, од изузетног су значаја пре свега за развој неорганске и бионеорганске хемије. Такође, на основу добијених резултата може се предвидети и потенцијална примена једињења у клиничкој пракси.

Др Незрина Куртановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Антагонисти естроген рецептора α : Рационални дизајн нових супресаната рака дојке базиран на 3-D QSAR, COMBINER и 3-D фармакофорним студијама

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 21. 12. 2022.

Ментор

Проф. др Милан Младеновић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Данијела А. Костић

Природно-математички факултет у Нишу

Проф. др Марина Митровић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Рино Рањо

Природно-математички факултет у Риму

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет докторске дисертације био је развој нових SERMs на бази природних производа. Научни резултати сумирају протоколе рационалног дизајна, синтезе и биолошке евалуације *in vitro* и *in vivo* нових антагониста ER α са SERM фармакологијом, као супресаната канцера дојке. Применом правила за рационални дизајн лигананда ER α , проистеклих из 3-D QSAR, COMBINER и 3-D фармакофорних модела, дизајниране су три серије нових једињења са SERM фармакологијом, 3DQP, CBE-(деривати кумарина) и 3DP- (деривати брефелдина А) серије, респективно, након чега су једињења са оптималним биоактивним конформацијама, које указују на SERM фармакологију, синтетисана и подвргнута опсежним фармаколошким студијама *in vitro* и *in vivo*. Од три серије једињења, њих петнаест, и то 3DQ-4a, 3DQ-2a, 3DQ-1a, 3DQ-1b, 3DQ-2b, 3DQ-3b, CBE-4, CBE-5, CBE-3, 3DPQ-12, 3DPQ-3, 3DPQ-9, 3DPQ-4, 3DPQ-2 односно 3DPQ-1, показују потенцијал да буду кандидати за клиничка испитивања. Ова докторска дисертација, са теоријског и са практичног становишта, представља значајан допринос масивној примени хеминформатичких метода у процесу рационалног дизајна лекова, валидацији примењивости метода у смислу процене тачности предикције активности дизајнираних једињења након њихове синтезе и фармаколошких студија, те да су развијена једињења са SERM фармакологијом на бази природних производа кандидати за клиничка испитивања и будућност терапије против рака дојке.

Др Данијела Никодијевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Ефекти њелињеи и змијскои ойрова на сиғналне љушеве айойшоде и биотрансформације у ћелијским линијама карцинома дебелог црева

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 28. 2. 2023.

Ментор
Доц. др Милена Милутиновић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Милош Матић
Природно-математички факултет у Крагујевцу
Др Ана Подолски-Ренић, виши научни сарадник
Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић” у Београду
Др Данијела Цветковић, научни сарадник
Институт за информационе технологије у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У оквиру ове дисертације испитиван је антитуморски потенцијал отрова пчеле, мелитина, отрова змије и L-аминокиселинске оксидазе на ћелијским линијама карцинома дебелог црева. С обзиром на све већу учесталост карцинома дебелог црева, као и бројне нуспојаве хемиотерапеутика који су тренутно у употреби, све више се прибегава испитивању супстанци природног порекла у циљу развоја нових антитуморских лекова. Највише испитиване у тој области су биљке, док су истраживања животињских отрова тек у зачетку. Проапоптотски ефекат цитостатика је најповољнији вид његовог цитотоксичног дејства у преклиничкој и клиничкој пракси, те је испитивање нових супстанци са циљем проналаска најадекватнијег агенса од велике важности. Томе у прилог иду и добијени резултати о селективности деловања, односно слабије цитотоксично дејство третмана на здравим ћелијама. Посебно су актуелна испитивања процеса апоптозе и биотрансформације због њихове спреге са развојем резистенције туморских ћелија, као једног од највећих проблема у терапији ове болести. Добијени резултати су од великог значаја, с обзиром на то да су дефинисани биомаркери апоптозе који би могли да буду мета циљане терапије. Такође, први пут је испитиван метаболизам отрова и у њима присутних биоактивних супстанци на молекуларном нивоу у ћелијама карцинома дебелог црева, а самим тим и сагледавање ових третмана као потенцијалних модулятора и/или блокатора молекула одговорних за развој резистенције. Резултати дисертације указују на потенцијалну могућност искоришћавања третмана за креирање нових хемопреентивних и/или хемотерапеутских супстанци из природних извора.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023

Медицинске науке

Др Милош Степовић
Др Данијела Базић Сретеновић
Др Наташа Достанић
Др Радомир Шћепановић
Др Жељко Тодоровић
Др Оливера Ђуровић
Др Живанка Ђуровић
Др Јелена Тадић
Др Никола Шобот
Др Миљан Зиндовић
Др Ивана Раковић
Др Сузана Живановић
Др Мирољуб Трифуновић
Др Томислав Николић
Др Маја Савић
Др Оливера Стојадиновић
Др Предраг Крстић
Др Анђела Милојевић Шамановић
Др Александар Антонијевић
Др Владимир Вранић
Др Александра Арнаут
Др Тијана Кокерић
Др Драган Радоњић
Др Биљана Бајић

Др Слободан Суботић
Др Ана Живановић
Др Јасмина Радојловић
Др Милош Станковић
Др Катарина Михајловић
Др Душан Симић
Др Маја Стојановић
Др Жељка Рогач
Др Далибор Јовановић
Др Верољуб Вучић
Др Милица Пантић
Др Александра Стојановић
Др Милош Папић
Др Зоран Ковачевић
Др Злата Рајковић Павловић
Др Јелена Милошевић
Др Аница Ранковић
Др Дејан Симић
Др Мирослав Мишовић
Др Марија Петровић
Др Бранислав Пишчевић
Др Сандра Николић
Др Светлана Пауновић

Др Милош Степовић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Упоредна анализа здравствено-економских показатеља одабраних земаља Балкана и Источне Европе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 9. 5. 2022.

Ментор / Коментори:
Доц. др Немања Ранчић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду
Проф. др Берислав Векић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Сања Коцић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Светлана Радевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Викторија Драгојевић Симић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати доктората омогућавају процену корисности јавно-здравствених индикатора у Источној Европи и одабраним земљама Балкана, приказујући распон у годинама пријављивања ових индикатора релевантним организацијама, у духу миленијумских циљева и помоћи у организацији здравствених система са циљем постизања универзалног здравственог покрића. Истраживање показује забрињавајућу чињеницу да су индикатори стопе плодности и сирове стопе рађања у паду. Сходно расту броја старијих, расте и број хроничних болести, који је последњих деценија почео да се контролише, што поткрепљују и индикатори дужине боравака у болницама, који су у паду. Пораст броја мајки старијих од 35 година, а опадање броја млађих од 18 година, показује утицај степена образовања и утицаја каријере на ове индикаторе. Стопе незапослености и удео броја особа у ризику од сиромаштва су у порасту, а трошкови издвајања за здравство се и даље повећавају, указујући на потребе реорганизације здравствених система и пораста броја радних места у различитим областима медицинских грана. У истраживању се уочава контрола у расту броја незаразних болести; одређене заразне болести враћају се у први план и уочава се пад процента вакцинисаних у одређеним земљама. Процент предгојазних и гојазних особа је у порасту у великом броју посматраних држава што може отежати контролу незаразних болести, будући да су предиспонирајући фактори многих обољења.

Др Данијела Базић Сретеновић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Анализа телесног састава и метаболичких параметара у зависности од историје остеоопорозе код жена преко 65 година старости

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 10. 5. 2022.

Ментор
Проф. др Александра Томић Лучић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александар Ђукић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Милан Петронијевић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Проф. др Мирјана Веселиновић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати овог истраживања омогућавају разумевање утицаја компоненти телесног састава на минералну коштану густину, мишићну снагу и физичке перформансе, али и утицаја мишићне снаге и физичке перформансе као фактора који доприносе смањењу фрактурног ризика. Такође, показано је да смањење мишићне масе, оштећење мишића и накупљање масног ткива у значајној мери доприноси већој учесталости инсулинске резистенције код жена у постменопаузи. Резултати студије указују на значај превенције остеопоротичних фрактура у одржавању квалитета живота постменопаузалних жена. Резултати ове студије могу користити разумевању промена које се дешавају у телу са старењем, превенцији остеопоротичних фрактура и побољшању квалитета живота код жена у постменопаузалном периоду живота.

Др Наташа Достанић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена утицаја социодемографских, здравствених и карактеристика брачне заједнице на ментално здравље жена сујужника зависних од алкохола

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 26. 5. 2022.

Ментор
Проф. др Мирјана Јовановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Владимир Јањић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Босиљка Ђикановић
Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Главни значај овог истраживања је у добијању нових информација, које ће бити од помоћи у раном препознавању симптома поремећаја менталног здравља жена чији су партнери алкохоличари и њихове изложени партнерском насиљу, као и формулисању смерница за њихово адекватно и правовремено третирање. Према доступној литератури овакви подаци недостају, нарочито за територију Србије, тако да ће добијени резултати имати и практичне импликације за примену у третману алкохолних зависника и њихових партнерки. Адекватан третман ових жена омогућиће им потпуну рехабилитацију и опоравак, а следствено томе и апсолутну реализацију њихових капацитета у свим животним сферама.

Др Радомир Штепановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Утицај антиоксидантне суплементације екстрактом биљке *Filipendula ulmaria* на манифестације системске токсичности наночестица калцијумфосфата код њацова*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 27. 5. 2022.

Ментор
Доц. др Драгица Селаковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Гвозден Росић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Мирослав Васовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Марија Бубало
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати ове студије указују на потребу да се у будућим истраживањима потенцијалне медицинске примене материјала за надокнаду коштаног ткива, симултано укључи и систематска процена токсичности. Такође, потврђено је да примена антиоксидантне суплементације може бити корисна у превенцији системске токсичности изазване различитим формама нано-калцијумфосфата.

Др Жељко Тодоровић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Антиинфламаторски ефекти активних компоненти изолованих из опоста
visianii на леукемијским лимфоцитима*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 6. 6. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Предраг Ђурђевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Марија Миловановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Гордана Радосављевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ненад Вуковић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Оливера Тарабар

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати ове студије су показали да *isobutyrylshikonin* и α -*methylbutyrylshikonin* имају значајан антиинфламаторски ефекат на ћелије хроничне лимфоцитне леукемије и В пролимфоцитне леукемије. Овај ефекат је постигнут смањењем фосфорилације и сигнализације STAT3 молекула и последичном индукцијом апоптотске смрти ових леукемијских ћелија, инхибицијом ћелијске пролиферације и атенуацијом матичности леукемијских ћелија. Ови резултати указују на значај даљих испитивања деривата шиконина као могућих нових антиканцерских агенаса или као помоћних лекова.

Др Оливера Буровић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Падови хоспитализованих пацијената са цереброваскуларном болешћу: фактори ризика и социоекономске карактеристике

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 8. 6. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Олгица Михаљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Светлана Радевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Сања Коцић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Смиљана Костић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Проф. др Снежана Радовановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати овог истраживања су значајни са аспекта сагледавања и издвајања предиктора који утичу на појаву падова код пацијената са цереброваскуларном болешћу у хоспиталним условима, а могу се користити као основа у креирању превентивних стратегија које треба применити како би се унапредила безбедност пацијената у хоспиталним условима, подигао ниво квалитета рада и смањили трошкови здравствене заштите.

Др Живанка Ђуровић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Проноситички значај вредносних хомоцистеина, фолне киселине и
витамина В12 у крви оболелих од малигнух тумора мозга*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 18. 6. 2022.

Ментор
Проф. др Владимир Живковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Владимир Јаковљевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Војин Ковачевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Тихомир Илић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Концентрација хомоцистеина била је значајно већа код пацијената код којих је болест унапредовала у поређењу са пацијентима код којих болест није унапредовала, чак и шест месеци након хируршког одстрањивања тумора, али остајући у физиолошким границама. Ово потенцијално значи да се мерење вредности хомоцистеина може евентуално размотрити као маркер прогресије малигнух обољења мозга.

Др Јелена Тадић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Дугорочно праћење функције бубрега и укупној морбидитету код донора бубрега после нефректомије

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 30. 6. 2022.

Ментор / Коментори:

Доц. др Маријана Петровић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Доц. др Немања Ранчић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Дејан Петровић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Душан Ђурић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Мирјана Мијурковић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати овог истраживања омогућили су разумевање делимичног опоравка реналне резерве након нефректомије у првих 6 месеци и након прве године и значај у дугорочном праћењу здравља након даривања органа у циљу смањивања хроничних компликација након донор нефректомије. Преживљавање у овој групи испитаника не разликује се у односу на општу популацију. Истиче се значај и прихватање тзв. маргиналних давалаца бубрега с обзиром на старосну доб становништва. Резултати студије указују на то да појава терминалне слабости бубрега након давалаштва, као и преживљавање није значајно различито у односу на општу популацију. Резултати овог истраживања могу се користити за подстицање живе сродне/несродне и унакрсне трансплантације бубрега у нашој земљи, уз јасно дефинисање ризика за настанак хроничних болести од значаја, као и могућност одређивања преживљавања након донорске нефректомије; правилан одабир даваоца бубрега, пратећи и америчке и европске препоруке, али усклађене са нашом социо-демографском карактеристиком становништва; у подстицању промоције даривања органа, као и јасном дефинисању дугорочног утицаја на здравље након нефректомије и очекиван дугорочан добар исход како за даваоца тако и за реципијента. Потребно је нагласити велики значај за појединца-реципијента, али и велику економску уштеду за државу – уштеду на дугорочном лечењу једном од метода дијализе и болничког лечења хроничних компликација дијализе.

Др Никола Шобот

(Бања Лука)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај миноциклина на исхемијско/реперфузиону њовреду изолованої срца хипертензивних и дијабетичних њацова

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 30. 6. 2022.

Ментор
Проф. др Владимир Јаковљевић
Факултети медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Милорадовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ранко Шкрбић
Медицински факултет у Бањој Луци

Проф. др Иван Срејовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Наведена докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави проценом ефекта прекондиционирања и посткондиционирања миноциклином на функционални и морфолошки опоравак срца пацова након исхемијско/реперфузионе повреде миокарда. Резултати овог истраживања указују на несумњиве протективне ефекте миноциклина у условима експериментално индуковане исхемије и реперфузије како на срцима пацова са индукованим дијабетесом типа 2, тако и на срцима спонтано хипертензивних пацова. Анализом добијених резултата који се односе на динамику продукције биомаркера оксидационог стреса изводи се закључак да антиоксидациони потенцијал миноциклина и редукција оксидационог оштећења свакако чини важан, ако не и кључни механизам протективног дејства миноциклина.

Др Миљан Зиндовић

(Подгорица)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Компаративна анализа имунохистохемијске експресије Stathmina 1, E-cadherina, Ki-67, p53 и bcl2 у интестиналном и дифузном карциному желуца

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 1. 7. 2022.

Ментор / Коментори:
Проф. др Слободан Милисављевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Весна Станковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Драгче Радовановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Филип Вукмировић
Медицински факултет у Подгорици
Проф. др Наташа Здравковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

На основу добијених резултата истраживања моћи ће боље да се сагледају сличности и разлике у адхезионим везама, пролиферативном и апоптотском индексу између интестиналног и дифузног карцинома желуца, што ће делимично разјаснити неке фенотипске разлике које постоје између ова два субтипа желудачног карцинома. Такође, моћи ће боље да се сагледа утицај експресије Stathmina 1 на експресију Ki67, E-cadherina, p53 и bcl 2 у интестиналном и дифузном карциному желуца. Добијене вредности би се даље користиле за одређивање прогностичког значаја експресије Stathmin1 у односу на пролиферативни, апоптотски индекс и на адхезионе везе, као и у односу на класичне клиничке прогностичке параметре тумора. Такође, издвајање болесника са повишеним ризиком за прогресију болести, било би од значаја за постоперативни третман ових пацијената и примену индивидуалног антитуморског третмана, антагонистом Stathmina 1.

Др Ивана Раковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Испитивање антимикробне и антиоксидативне активности
паладијум(II) комплекса*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 4. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Предраг Чановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Ивана Радојевић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Јована Богојевски
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Оливера Милошевић Ђорђевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Биљана Поповска Јовичић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Славиша Станковић
Биолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација Иване Раковић представља оригинално истраживање у коме је извршена синтеза комплекса паладијума(II) са различитим азот и селен донорским лигандима и испитивање њихове антимикробне, антибиофилм, антиоксидативне активности, интеракције са молекулом ДНК, генотоксичне и антитуморске активности. У ери микробне резистенције, истраживања имају за циљ проналажење антимикробног лека са ширим спектром деловања који ће имати минимум нежељених ефеката. Развој нових антимикробних агенаса иде у правцу мултифункционалности, а бионеорганска хемија нуди одређена решења у коришћењу једињења метала. Постоји велика разноликост у дизајнирању нових једињења метала јер постоји велики број метала који би имали антимикробни потенцијал, као и огроман број лиганата који би могли да се комбинују са металима. Најчешће се користе две стратегије – или су познати антибиотици координовани са металом или су синтетисана потпуно нова једињења.

Др Сузана Живановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај сојних разлика на њајшојенезу њериапикалних лезија зуба у два соја њацова Dark Agouti и Albino Oxford

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 5. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Миодраг Лукић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Сњежана Чолић
Стоматолошки факултет у Београду

Проф. др Милица Поповић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Марина Газдић Јанковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Марина Милетић Ковачевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати овог истраживања показали су да генетски условљена разлика у имунолошкој реактивности снажно утиче на патогенезу експерименталних периапикалних лезија. Ово истраживање даје оригиналан и важан допринос разумевању патогенезе периапикалних лезија. Добијени резултати показују да генетски условљена разлика у имунолошкој реактивности снажно утиче на патогенезу експерименталних периапикалних лезија. Познавање генетских разлика може допринети разумевању механизма који су одговорни за различиту патогенезу и ниво инфламације у периапикалним лезијама и указати на значај имунопатолошких фактора у превенцији и терапији.

Др Мирољуб Трифуновић

(Краљево)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Аудиолошко еџиолошки факџори хроничној субјекџивној тинитуса

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 5. 7. 2022.

Ментор
Доц. др Јасмина Стојановић
Факулџет медицинских наука у Крајџевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Владимир Јаковљевић
Факулџет медицинских наука у Крајџевцу
Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
Факулџет медицинских наука у Крајџевцу
Проф. др Ненад Балетић
Медицински факулџет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Епидемиолошке студије говоре да око 10%–16% одрасле популације пати од хроничног зујања у ушима. Патња коју изазива овај осећај највише подсећа на хронични неуропатски бол. Још увек се не зна све о етиологији и механизму настанка ове болести. Може утицати на целокупан живот појединца, спречава интелектуални рад и нарушава квалитет живота. У неким случајевима тинитус може изазвати самоубиство. Не постоји ефикасан лек за лечење ове тегобе.

Др Томислав Николић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Ефекти акутног оштећења бубрега нефротоксичним агенсима на функцију миокарда пацова

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 7. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Дејан Петровић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Живковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Милош Николић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Јасна Трбојевић Стојановић
Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација бави се испитивањем утицаја акутног оштећења бубрега (АОБ) изазваног нефротоксичним агенсима – гентамицином, диклофеном и фолном киселином на функцију изолованог срца пацова. Основни циљ је утврђивање ефеката акутног оштећења бубрега изазваног гентамицином, диклофенак натријумом и фолном киселином на кардиодинамске параметре миокарда и инфламацијско-оксидациони статус пацова. АОБ изазвано нефротоксичним агенсима или нефротоксично оштећење бубрега чини 10% реналног акутног оштећења бубрега. Међу агенсима који испољавају нефротоксично дејство су и многобројни лекови који се користе у свакодневној клиничкој пракси (гентамицин, цисплатина, нестероидни антиинфламаторни лекови, радиоконтрастна средства, фолна киселина и други). Нефротоксичност гентамицина се огледа у тубулској некрози која је углавном стационарна у проксималним тубулима. Нестероидни антиинфламаторни лекови изазивају две различите форме акутног оштећења бубрега. Прва је хемодинамска исхемијска нефропатија, а друга је у виду акутног интерстицијалног нефритиса. Акутно бубрежно оштећење настало применом фолне киселине удружено је са рапидном појавом кристала фолне киселине унутар тубула са каснијом појавом тубулске некрозе, а затим и епителијалне регенерације и ожиљавања реналног кортекса. Упркос изазовима и извесним ограничењима, анимални модели акутног оштећења бубрега показују да АОБ није само изолован догађај већ и да резултира дисфункцијом удаљених органа, као што је срце, путем индукције инфламацијско-оксидационог стреса. Закључак је да АОБ изазвано примењеним нефротоксичним агенсима услед повећане продукције про-инфламацијских цитокина и реактивних кисеоничних врста изазива морфолошко и функционално оштећење кардиомиоцита које се манифестује кроз поремећај систолне и дијастолне функције изолованог срца пацова.

Др Маја Савић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Антиинфламаторски ефекти комплекса Рутенијума II у експерименталним
моделима колоректалног карцинома колона in vitro и in vivo*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 21. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Слободан Новокмет
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Петар Чановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Тибор Сабо
Хемијски факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос ове дисертације огледа се у расветљавању комплексног механизма антитуморског и токсичног дејства рутенијум(II) терпирдинских комплекса, *in vitro* и *in vivo*. Испитивани рутенијум(II) комплекси делују цитотоксично на ћелијске линије хуманог и мишјег карцинома колона и на мишје мезенхималне матичне ћелије *in vitro*, испољавајући израженије цитотоксичано дејство према мезенхималним матичним ћелијама од оксалиплатине. С обзиром на њихов протуморски потенцијал и улогу у развоју резистенције на хемотерапеутике, цитотоксично дејство испитиваних комплекса према мезенхималним матичним ћелијама је од изузетне важности, јер доприноси целокупној антитуморској ефикасности. Испитивани комплекси су цитотоксичан ефекат *in vitro* остварили индукцијом некрозе ћелије и инхибицијом прогресије ћелијског циклуса. Комплекс Ru-1 инхибира раст карцинома колона миша еквивалентно оксалиплатини која је златни стандард у лечењу карцинома колона, међутим уз много израженију системску токсичност. Рутенијум(II) комплекси су индуковали повећану заступљеност ћелија урођеног и стеченог имунитета у периферној крви третираних мишева, које имају значајну улогу у препознавању и елиминацији туморских ћелија, што указује да је могући механизам дејства ових комплекса управо индуковање имуногене ћелијске смрти. Интеракција између рутенијум(II) комплекса, ћелија имуног система и туморских ћелија у *in vivo* окружењу, заправо је објашњење израженије *in vivo* антитуморске активности у односу на цитотоксични ефекат који ови комплекси постижу *in vitro*.

Др Оливера Стојадиновић

(Бољевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Улога локалне нише епидермалних матичних ћелија у настанку и развоју хроничних венских улкуса

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 8. 9. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Марјана Томић-Цанић

Miller School of Medicine, Мајами

Проф. др Небојша Арсенијевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Данило Војводић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Проф. др Гордана Радосављевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Марија Миловановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Епидермис коже човека је вишеслојни плочасти кератинизован епител који се непрекидно обнавља од стране епидермалних матичних ћелија. Ове ћелије се налазе у базалном слоју коже и фоликулу длаке и непрекидно обезбеђују одржавање хомеостазе коже. Епидермалне матичне ћелије такође учествују и у зарастању рана. Познато је да су код пацијената који болују од хроничних венских улцера, кератиноцити на ободима наведених промена измењени и нису у могућности да обезбеде нормално зарастање рана. Овај рад представља проспективну клиничку студију која је обухватила 11 пацијената са хроничним венским улцерацијама, у оквиру које је анализом транскрипционих профила на узорцима хуманог ткива показано да постоје промене у експресији специфичних гена (GATA3, BMPR1, ID2, ID4, LRIG1 и K15) који регулишу одржавање матичних ћелија и њихову диференцијацију. Смањена експресија ових гена указује на осиромашену популацију епидермалних матичних ћелија. Губитак епидермалних матичних ћелија у непосредној близини обода ране има за последицу активацију гена који стимулишу високу пролиферацију кератиноцита, смањен потенцијал за њихову миграцију и немогућност зарастања рана.

Др Предраг Крстић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај сулементације омега-3 и омега-6 масним киселинама на маснокиселински профил њлазме, оксидативни стрес и инфламаторни одговор код пацијенткиња на адјувантној терапији карцинома дојке

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 20. 9. 2022.

Ментор
Др Александра Арсић, виши научни сарадник
Институт за медицинска истраживања у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Драгана Стаматовић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду
Др Весна Вучић, научни саветник
Институт за медицинска истраживања у Београду
Проф. др Светлана Ђукић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати студије показали су значајно повећање свих n-3PUFA и смањен ниво n-6PUFA и однос n-6/n3PUFA у обе интервентне групе. Суплементација није утицала на липидни профил и нутритивни статус пацијенткиња. Ниво интерлеукина IL-6 у интервентној групи код жена на хемотерапији је смањен, као и ниво IL-10 код жена које су примале ИА. У обе интервентне групе повећан је степен липидне пероксидације. Суплементација PUFA значајно је смањила ниво H₂O₂ и активност каталазе код жена на хемотерапији, док је код жена на терапији ИА повећала параметре оксидативног стреса.

Др Анђела Милојевић Шамановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Повезаност оксидационог статуса и периапикалних лезија код хипертензивних пацова

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 21. 9. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Владимир Живковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Мирослав Васовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Јаковљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Марко Милосављевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Милош Малиш

Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У докторској дисертацији добијени резултати пружају подршку иницијалној идеји да су периапикалне лезије и хипертензија међусобно повезане у експерименталном моделу пацова. Налази сугеришу да је апикални пародонтитис био повезан са поремећеном кардиодинамиком изолованог срца пацова, оксидационим статусом, антиоксидационом заштитом и патохистолошким променама миокарда у хипертензивним условима. Додатно, хипертензија је била повезана са радиографским повећаним димензијама периапикалног подручја, патохистолошким и хистоморфометријским променама датог региона, као и повећаним концентрацијама већине проинфламаторних цитокина апикалног пародонтитиса. Садашњи резултати могу помоћи бољем разумевању повезаности периапикалних лезија и срчане функције у хипертензивним условима, подржавајући претпоставку да апикалне лезије могу негативно утицати на срце и потенцијално пореметити хомеостазу оксидационог статуса у експерименталном моделу пацова. Такође, резултати могу подстаћи развој будућих студија како би се истражило да ли одговарајућа ендодонтска терапија може имати кардиопротективни ефекат и смањити срчани оксидациони стрес, као и концентрацију проинфламаторних цитокина апикалног пародонтитиса у хипертензивним условима. На овај начин би се допринело развоју нових терапијских процедура и примене помоћне антиоксидационе терапије са циљем да се модулира оксидациони стрес, смање симптоми периапикалних лезија и хипертензије, као главног фактора ризика кардиоваскуларних обољења.

Др Александар Антонијевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај физичке активности на антропометријске, кардиоваскуларне, метаболичке и биохемијске параметре код пацијената са дијабетес мелитусом типа 2

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 26. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Владимир Живковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Душан Ђурић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Иван Срејовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Драган Радовановић
Факултет физичке културе и спорта у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Иако је познато да редовна физичка активност смањује учесталост и озбиљност компликација шећерне болести, поставља се кључно питање типа, интензитета и трајања физичке активности која може да оствари овакве позитивне исходе. Будући да на поменуто питање још увек нема јединственог одговора (нарочито у нашој земљи) и да су доступни подаци неусаглашени, сматрали смо да би било од интереса да се спроведе истраживање које би испитало ефекте шестомесечног програма аеробног тренинга на клиничку слику особа са дијабетес мелитусом типа 2. Шестомесечни програм тренинга може се довести у везу са значајнијом редукцијом хипертензије, ефикаснијом контролом гликемије и бољим липидним профилем у односу на фармаколошку терапију дијабетеса 2, што доприноси значајнијем смањењу укупног кардиоваскуларног ризика код ових пацијената. Осим тога, примена аеробног вида физичке активности код наших испитаника повезује се са бољим оксидационим статусом, што доприноси мањем ризику од развоја микро и макро компликација шећерне болести типа 2.

Др Владимир Вранић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Повезаност полиморфизама у њену за рецептор витамина D са њенском њредиспозисијом и клиничким њараметрима оболелих од остеоартритиса великих зглобова

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 26. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Гордана Шупић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Бранко Ристић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Др Данијела Цветковић, научни сарадник
Институт за информационе технологије у Крагујевцу
Доц. др Немања Ранчић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Остеоартритис је дегенеративно прогресивно обољење зглобова која погађа око 3% хумане популације. Симптоми укључују јак бол у зглобовима, укоченост и отицање, који прогредирају током година и доводе до губитка покретљивости. Познати етиолошки фактори ризика за појаву примарног остеоартритиса су: старост изнад 60 година, женски пол и то у менопаузи, гојазност, велика физичка оптерећења, повреде зглобова итд. Узроци и механизми настанка остеоартритиса нису у потпуности разјашњени. Сматра се да значајну улогу може имати и генетска предиспозисија, а кључну улогу би могао имати витамин D, који има есенцијалну улогу у метаболизму костију и у хомеостази калцијума и фосфата. Везивањем за рецептор витамина D (VDR), активна форма витамина (D3) регулише апсорпцију калцијума и фосфата из гастроинтестиналног тракта и реасорпцију у бубрезима, што одржава ниво калцијума у крви. Уз паратиرويدни хормон и калцитонин, витамин D има кључну улогу у минерализацији и ресорпцији костију.

Др Александра Арнаут

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај облика и морфометријских карактеристика

назопалатиналног канала на терапијски присиљив код ортодонтијских интервенција повезаних са померањем зуба

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 30. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Гвозден Росић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Драгица Селаковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Владимир Ристић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Марија Бубало

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави анализирањем морфолошких и морфометријских карактеристика предње максиле, као и одређивањем просторних односа анатомских структура које су од интереса за планирања ортодонтске терапије у премаксиларној регији. Резултати овог истраживања су показали да облик назопалатиналног канала значајно утиче на дефинисање анатомских оквира премасиле у којима долази до померања зуба приликом ортодонтских интервенција. Предложени методолошки приступ анализе СВСТ снимака предње максиле омогућава прелиминарну оријентацију и дефинисање искључујућих критеријума у циљу избегавања компликација ортодонтских интервенција.

Др Тијана Кокерић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Хемијска карактеризација, антиоксидациона и антимикробна активност екстракта и етарског уља корена и хербе биљне врсте *Sanguisorba minor* L.*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 7. 10. 2022.

Ментор

Доц. др Ана Барјактаревић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милица Нинковић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Проф. др Весна Станков-Јовановић

Природно-математички факултет у Нишу

Доц. др Јована Брадић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Дисертација садржи резултате испитивања хемијске карактеризације екстракта и етарског уља корена и хербе биљне врсте *Sanguisorba minor* која расте на територији Србије, као и испитивања антиоксидационе, антимикробне и антиинфламацијске активности екстракта *S. minor*. Резултати указују на антиоксидациони, антимикробни и антиинфламацијски потенцијал екстракта *S. minor*. За процену антиоксидационе активности екстракта коришћено је пет различитих техника *in vitro*. Етанолни екстракт корена *S. minor* испољио је позитиван утицај на настанак оксидационог стреса у сепси смањивши прооксидационе параметре – *TBARS*, *NOx*, O_2^- и повећававши активност *SOD* код пацова са индукованом сепсом. Екстракти *S. minor* испољили су антимикробну активност при чему је интензитет активности варирао у зависности од врсте микроорганизма и типа екстракта. Етанолни екстракт корена *S. minor* је у високом степену инхибирао активност ензима циклооксигеназе-1 *in vitro*, при чему је испољио бољи антиинфламацијски ефекат у поређењу са стандардним инхибитором индометацином. Добијени резултати истраживања дају оригиналан и значајан допринос у допуни постојећих сазнања о хемијском саставу биљне врсте *S. minor*, као и у сагледавању фармаколошких потенцијала екстракта биљне врсте *S. Minor* што је од великог значаја имајући у виду примену испитиване биљке у традиционалној медицини. Како је врста *S. minor* недовољно проучена, резултати ове дисертације би могли бити основа за будућа испитивања.

Др Драган Радоњић

(Бар)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Анализа фактора који утичу на неупотребљивост
трансфузиолошких јединица*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 12. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Мирјана Варјачић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Слободан Јанковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Иван Радосављевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Саша Раичевић
Медицински факултет у Подгорици

Доц. др Петар Арсенијевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Ненад Зорнић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Неупотребљивост трансфузиолошких јединица је велики проблем у трансфузиолошкој пракси, чија преваленција се креће у опсегу од 2 до преко 50 процената, зависно од здравственог система у чијем оквиру ради трансфузиолошка служба. Претходна истраживања нису утврдила све релевантне факторе који доприносе настанку неупотребљивости. Ова теза је успела да идентификује неке од фактора за настанак неупотребљиве трансфузиолошке јединице. Крвна група Б, повишен крви притисак, пушење, гојазност, алкохолизам, претходне повреде и узимање крви од давалаца ван трансфузиолошких установа су према овој тези фактори који повећавају ризик да трансфузиолошка јединица формирана од крви узете од даваоца буде неупотребљива.

Др Биљана Бајић

(Подгорица)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Перформансе коморбидитетна у систему дијагностички сродних група код цереброваскуларних болести

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 21. 10. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Сања Коцић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Виолета Ирић-Ђушић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Светлана Радевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Биљана Миличић

Стоматолошки факултет у Београду

Проф. др Светлана Милетић Дракулић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У овој докторској дисертацији анализира се значај коморбидитета у систему дијагностички сродних група код хоспитализација узрокованих цереброваскуларним болести, што је један од најзначајнијих здравствених проблема у многим земљама због високе учесталости смртности и последица које код великог броја болесника доводе до физичке и менталне инвалидности. Група ЦВБ обухвата више ентитета, а најзначајнији је мождани удар који се по патоанатомском супстрату класификује у 2 групе: хеморагијски и исхемијски мождани удар. Цереброваскуларне болести (ЦВБ) најчешће су удружене са бројним коморбидитетима, а то су стања која се јављају удружено са основном болешћу и утичу на ток, исход и трошкове лечења. Хипертензија, дијабетес мелитус, хиперлипидемије најчешћи су коморбидитети код можданог удара. За процену и мерење коморбидитета користе се индекси, одн. скале на основу којих се пацијенти у зависности од врсте и броја коморбидитета сврставају у групе. Присуство дефинисаних коморбидитета носи одређени тежински фактор, одређен на основу релативног ризика од леталног исхода, што значи да је утицај различитих коморбидитета у укупном скору различит. Индекси за мерење коморбидитета деле се на опште (могу се применити код различитих поремећаја здравља) и специфичне (код одређених, јасно дефинисаних патолошких стања). Коришћени су Чарлсонов и Еликсхаусеров индекс коморбидитета који припадају групи општих индекса и најчешће су коришћени индекси за класификацију и бодовање коморбидитета у болничким базама података.

Др Слободан Суботић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена ризичног понашања и знања у циљу превенције полно преносивих инфекција студијске популације

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 25. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Ивана Симић Вукомановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Светлана Радевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Немања Ранчић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду
Доц. др Далибор Стајић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Дисертација доприноси бољем разумевању ризичног понашања студентске популације на територији Републике Србије, односно наглашава значај здравствено васпитних активности у очувању и унапређењу репродуктивног здравља и превенцији полно преносивих инфекција у овој осетљивој групи младих људи. Ово истраживање би могло да буде полазна основа у креирању превентивних програма у очувању репродуктивног здравља адаптираних нашем поднебљу односно културолошком миљеу како на локалном тако на националном нивоу, што би могло да резултира сугестијама за допуне и измене одговарајућих законских и стратешких аката у овој области.

Др Ана Живановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Синтеза, карактеризација и испитивање биолошке активности комплекса бакра(II) са S,O-тјетраденарним лигандима, дериватима тиосалицилне киселине

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 26. 10. 2022.

Ментор
Доц. др Андриана Букоњић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Гордана Радић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Јелена Пољаревић
Хемијски факултет у Београду
Доц. др Марина Мијајловић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Откриће антитуморске активности синтетисаних лиганата, као и одговарајућих комплекса бакра(II) са наведеним лигандима значајно је због будућих истраживања у области хемије комплексних једињења, нарочито уколико наведена једињења поседују шири спектар деловања, уз мање нежељених дејстава у поређењу са референтним стандардима. Такође, потенцијална биолошка активност новосинтетисаних деривата тиосалицилне киселине ствара основу за координовање са јонима других метала, при чему новосинтетисана координациона сфера може условити и бољу биолошку активност. Резултати ове дисертације показали су да се супституционе реакције комплекса бакра(II) са ендогеним лигандима одвијају у два узастопна корака, као и да су лиганди који садрже сумпор бољи нуклеофили од N-донорских лиганата. Компјутерска и експериментална истраживања показала су да сви испитивани комплекси остварују интеракцију са ДНК молекулом и хуманим серумским албумином. На хуманом серумском албумину постоји једно место за које се синтетисани комплекси везују (субдомен IIA (место I)). Интеракција са ДНК молекулом остварује се интеркалацијом или интеракцијом са малим жлебом. Сва испитивана једињења цитотоксична су за хумане ћелије карцинома дојке, хумане ћелије карцинома колона и хумане епителне ћелије карцинома плућа, при чему су цитотоксични ефекти наведених комплекса дозно-зависни.

Др Јасмина Радојловић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Ставови ученика, родитеља и професора разредне наставе према инклузивном образовању

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 25. 11. 2022.

Ментор
Проф. др Снежана Радовановић
Факултети медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Јањић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Светлана Радевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Немања Ранчић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Значај студије огледа се у могућности примене добијених резултата истраживања за креирање едукативних програма којима ће се подстицати позитивни ставова наставника, родитеља и деце о инклузивном образовању, што представља значајан предуслов за успешну инклузију. Резултати ове студије показују да је потребно још доста труда и рада за увиђање значаја различитих фактора који утичу на развој деце са сметњама у развоју што у оквиру редовних школа, што у оквиру породичне средине. Такође, неопходно је додатно поради на спровођењу инклузије. Потребно је веће залагање свих структура у друштву за постизање задовољавајућих резултата када је инклузија у питању у нашој земљи, са сва три важна аспекта инклузивног обаразовања – са аспекта породичне средине, наставника разредне наставе и са аспекта самих ученика типичног развоја.

Др Милош Станковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Имуномодулаторни цитокини у каротидној болести

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 22. 12. 2022.

Ментор
Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Миодраг Лукић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Бојан Милошевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Др Нада Пејновић, научни саветник
Институт за биолошка истраживања у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација представља оригиналну научну студију чији је циљ био одређивање нивоа експресије имуномодуlatorних цитокина у системској циркулацији и ткиву каротидног атеросклеротског плака код пацијената подвргнутих каротидној ендартеректомији.

Др Катарина Михајловић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Испитивање ефеката хроничне примене цисплатине и Ru(II) комплекса на изоловано срце и оксидациони стрес пацова

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 26. 12. 2022.

Ментор
Проф. др Слободан Новокмет
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Јаковљевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Ђурић
Медицински факултет у Београду

Доц. др Јована Јеремић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос докторске дисертације др Катарине Михајловић огледа се у испитивању утицаја хроничне примене цисплатине и Ru(II) комплекса ($[Ru(Cl-tpy)(en)Cl][Cl]$, $[Ru(Cl-tpy)(dach)Cl][Cl]$ и $[Ru(Cl-tpy)(bpy)Cl][Cl]$) на изоловано срце пацова и индукцију оксидационог стреса, као и у расветљавању механизма кардиотоксичног дејства ових антитуморских агенаса. Комплекс рутенијума $[Ru(Cl-tpy)(en)Cl][Cl]$ је испољио негативно инотропно и хипотензивно дејство на срце и изазвао индукцију оксидационог стреса код пацова, слично као и примена цисплатине, док су хистопатолошка оштећења срца, бубрега и јетре била блажа. Комплекс рутенијума $[Ru(Cl-tpy)(dach)Cl][Cl]$ је остварио негативно инотропно и хипотензивно дејство и изазвао снажан оксидациони стрес, и ова дејства су била слабија од цисплатине. Комплекс рутенијума $[Ru(Cl-tpy)(bpy)Cl][Cl]$ је остварио сличне ефекте на срце као и комплекс $[Ru(Cl-tpy)(dach)Cl][Cl]$ и индуковао умерени оксидациони стрес код пацова. Профил токсичности комплекса $[Ru(Cl-tpy)(en)Cl][Cl]$ смањује изгледе за потенцијалну терапијску примену, док би $[Ru(Cl-tpy)(dach)Cl][Cl]$ и $[Ru(Cl-tpy)(bpy)Cl][Cl]$ могли бити потенцијални кандидати за даљи развој, уз хемијске модификације које би умањиле токсичност, а повећале биолошку активност.

Др Душан Симић

(Ниш)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај инозитиола на ендокрино-метаболички профил и редокс стање пацијенткиња са синдромом полицистичних јајника

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 31. 1. 2023.

Ментор
Проф. др Александра Димитријевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Душан Ђурић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Александра Стојановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Радомир Живадиновић
Медицински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Поремећај функције јајника или дисфункција јајника је стање у коме долази до неравнотеже одн. поремећаја у стварању полних хормона, поремећаја у менструалном циклусу и смањеној способности зачећа или одржавања трудноће. Општи циљ био је испитати потенцијалну улогу Д-хиро-инозитола у регулисању оваријалне функције жена са полицистичном оваријалном болешћу. Посебан акценат је на испитивању утицаја тромесечне суплементације Д-хиро-инозитолом на ендокринолошки и метаболички профил пацијенткиња са синдромом полицистичних јајника и на промене системског редокс статуса у крви испитаница. Истраживање се спровело као проспективна интервентна студија која је укључила 37 жена са дијагнозом PCOS којима се три месеца примењивао Д-хиро инозитол у дози од 500 mg једном дневно, ради побољшања оваријалне функције. Резултати указују да је тромесечна примена Д-хиро инозитола ефикасна код пацијенткиња са дијагнозом полицистичног оваријалног синдрома у смислу побољшања оваријалне функције. Најзначајније промене концентрације хормона су у вредностима инсулина, које су биле значајно ниже и тестостерона, које су биле значајно више након тромесечне суплементације Д-хиро инозитолом. Са друге стране, индекс телесне масе, обим струка и телесна тежина као главне антропометријске мере, нису се значајно промениле код пацијенткиња са полицистичним оваријалним синдромом након суплементације у односу на период пре примене Д-хиро инозитола. Студија је и потврдила антиоксидативни потенцијал Д-хиро инозитола смањењем концентрације биомаркера оксидативног стреса и повећањем активности супероксид дсимутазе и каталазе што потврђује тезу да је оксидациони стрес укључен у патогенезу и будуће компликације дисфункције јајника.

Др Маја Стојановић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај шећерне болести на појаву тромбозе стента код пацијената код којих су имплантирани стентови прве генерације обложени леком

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 30. 1. 2023.

Ментор

Проф. др Виолета Ирић Ђупић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Горан Давидовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Марко Фолић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Бранко Белеслин

Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Појава тромбозе стента је високо статистички значајно чешћа код болесника који болују од дијабетес мелитуса, чак и када под терапијом имају задовољавајућу гликорегулацију.

Др Жељка Рогач

(Подгорица)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Евалуација ефикасиа антиеpileптичке терапије код деце школскої узрасїа са новодијагностикованом еpileпсијом на когнитивно и психичко функционисање и квалитетї живоїа

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 31. 1. 2023.

Ментор

Проф. др Димитрије Николић

Медицински факултет у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Јаковљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Др Дејан Стевановић, научни сарадник

Медицински факултет у Београду

Проф. др Слободан Обрадовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Тестирање когнитивног и психичког статуса, поремећаја понашања, као и квалитета живота детета са новодијагностикованом еpileпсијом треба бити рутина у пракси, уз препоруку даљег праћења поменутих домена унутар шест месеци од почетка лечења АЕЛ, јер неки АЕЛ су показали тренд утицаја на испитиване домене. Свакако, лечење детета које, иако нема придружене коморбидитете на самом почетку постављања дијагнозе еpileпсије, јесте захтевно и подразумева мултидисциплинарни приступ, праћење од стране психолога и дечјег психијатра, уз додатну социјалну подршку.

Др Далибор Јовановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Улога ћелијске сенесценције индуковане онкојенима у малигној
трансформацији и метастазису тумора дојке*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 1. 2. 2023.

Ментор

Проф. др Слободанка Митровић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Весна Станковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Милица Мијовић

Медицински факултет у Приштини – Косовска Митровица

Доц. др Марко Спасић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Значај ове докторске дисертације је у утврђивању повезаности између експресије маркера сенесценције и имунофенотипско морфолошких карактеристика промена у дојци у циљу могућег предвиђања утицаја поменутих маркера на малигну трансформацију, агресивност и прогнозу болести. Недвосмислено је показано да молекули и сигнални путеви маркера сенесценције индуковане онкојенима утичу комплексним механизмима на понашање како бенигну, тако и малигну трансформисаних ћелија. Резултатима ове дисертације покушали смо да постигнемо бољи и свеобухватнији увид у биолошко понашање и малигни потенцијал различитих патолошких промена у дојци, а све у циљу боље контроле болести и ефикасније терапије.

Др Верољуб Вучић

(Велика Дренова)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена менталног здравља код болесника са малим болестима у примарној здравственој заштити

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 3. 2. 2023.

Ментор / Коментори:

Проф. др Ивана Живановић Мачужић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Александар Даговић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Снежана Радовановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ана Воларевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Владимир Ђорђевић
Медицински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Постављање дијагнозе малигне болести и процес лечења, поред соматских проблема, могу изазвати и веома интензивне емоционалне реакције код болесника, са значајним психолошким последицама. Често се јављају ментални поремећаји (у форми коморбидитета), при чему су депресивна и анксиозна симптоматологија најчешћа. Поремећаји менталног здравља су у директној вези са нивоом инвалидности, напредовањем болести, присуством бола и пратећих споредних ефеката одређених лекова, страхом од дијагностичких и терапијских процедура и страхом од смрти. Правовремена и тачна дијагноза и адекватно лечење менталних поремећаја неопходна је у циљу бољег квалитета живота, ефикасности лечења и прогнозе саме болести. Резултати студија показују да оболели од малигну болести са менталним поремећајима обично не добијају адекватан третман, упркос постојању ефикасних психоонколошких интервенција. Ментални поремећаји код ових болесника често остају препознати, најчешће под клиничком сликом симптома основне болести и могу лоше утицати на сарадњу и прихватање лечења, функционалну и когнитивну способност болесника, квалитет живота, опоравак и преживљавање. Стога ова студија представља значајан допринос који може резултирати развијањем јасних смерница за решавање проблема менталног здравља код оболелих од малигну болести, неопходних за обезбеђивање квалитетне неге и лечења и смањење ризика за лош квалитет живота и прерану смртност.

Др Милица Панћић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена учесћалосћи анксиозносћи и дејресивносћи и њихов утицај на квалитет живота ученика средњих школа

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 10. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Горан Михајловић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Милица Пејовић Милованчевић
Медицински факултет у Београду
Проф. др Ивана Симић Вукомановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Анксиозни и депресивни поремећаји могу потенцијално негативно утицати на квалитет живота оболелих особа. Урађена је студија пресека која је обухватила популацију ученика завршног разреда гимназије и средњих стручних школа на територији града Крагујевца. Инструменти процене функционисања испитаника укључивали су Бекову скалу за процену депресивности и Бекову скалу за процену анксиозности и Инвентар социјалне фобије. За процену квалитета живота коришћени су Упитник Светске здравствене организације са израчунавањем WHOQOL-BREF индекса и српска верзија Brunnsvikен кратке скале квалитета живота (BBQ скала) након њене валидације и стандардизације. Највећи број ученика је имао извесан ниво анксиозности и депресивности, који су били значајно заступљенији међу међу ученицима обе гимназије у односу на ученике средњих стручних школа. Ниво анксиозности на Бековој скали за процену анксиозности је позитивно корелирао са Упитником за процену социјалне фобије. Квалитет живота је био виши код ученика средњих стручних школа, док је генерално већина ученика била задовољна својим здравственим стањем. Српска верзија BBQ скале је показала добру поузданост и могућност примене на популацији младих. Истраживање указује на значај процене анксиозности и депресивности међу ученичком популацијом у циљу превенције, ране дијагностике и лечења. Стандардизација BBQ скале има допринос у ефикаснијој процени квалитета живота адолесцената и значајно помаже на нивоу ране и примарне и секундарне превенције.

Др Александра Стојановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај састава фоликуларне течности на квалитет јajних ћелија и исход вантелесне оплодње

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 10. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Марија Шорак
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Горан Бабић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Биљана Божић Недељковић
Биолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Добијени резултати истраживања дају допринос унапређењу процеса вантелесне оплодње и представљају добру основу за даље детаљније испитивање молекуларних механизма деловања састава фоликуларне течности на квалитет јajних ћелија и на сам исход вантелесне оплодње. Дефинисање појединих параметара микросредине, који се једноставно и брзо могу детектовати, а који омогућују разликовање јajних ћелија бољег, односно лошијег квалитета, потенцијално би могло повећати успешност вантелесне оплодње. Ова студија може да допринесе избору оптималног биохемијског теста за предвиђање исхода вантелесне оплодње.

Др Милош Папић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Терапијски ефекти еритропоетина у директном прекривању
инфламиране зубне пулпе*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 14. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Милица Поповић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ирена Танасковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ивана Радовић
Стоматолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Досадашње студије ефеката материјала за директно прекривање показале су ниску ефикасност уобичајено коришћених материјала на зарастање инфламиране зубне пулпе. Зато је покушано да се постојећи материјали замене или оплемене различитим биомолекулима. Такође, скорашње студије указују на висок значај ендогено формираног еритропоетина у инфламацији и регенерацији, а препарати еритропоетина се последњих година истражују у погледу терапије повреда различитих ткива и органа јер поседују анти-инфламаторно, ангиогено, антиоксидативно и регенеративно дејство. Објављено је само једно истраживање експресије еритропоетина и еритропоетинског рецептора у зубној пулпи, али њихова експресија након експонирања и директног прекривања зубе пулпе није била у сфери истраживања. Резултати овог истраживања указују на различиту експресију еритропоетина и његовог рецептора у експонираној и директно прекривеној пулпи. Имајући у виду да експонирана зубна пулпа пролази кроз различите фазе инфламације, ангиогенезе и минерализације, по први пут се испитују могући терапијски ефекти локално апликованих препарата еритропоетина у директном прекривању пулпе. По први пут се испитују и ефекти комбиновања минерал триоксид агрегата и еритропоетина у директном прекривању зубне пулпе. Резултати показују да еритропоетин може бити погодан у терапији директним прекривањем зубне пулпе јер остварује ефекте који су приближни, а у појединим аспектима и побољшани у односу на златни стандард терапије.

Др Зоран Ковачевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Полиморфизми гена за галектин-3 код болесника у терминалној фази реналне инсуфицијенције

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 1. 3. 2023.

Ментор / Коментори:

Проф. др Биљана Љујић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Тајана Лазаревић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александар Ђукић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Марина Милетић Ковачевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Нела Максимовић

Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Хронична болест бубрега један је од главних здравствених проблема у свету, а најчешћи облик терапије хроничне болести бубрега је хемодијализа. Међутим, код пацијента на дуготрајној хемодијализи често се развијају компликације, као што су кардиоваскуларни, неуролошки и метаболички поремећаји. Галектин 3 је једини репрезентативни химерни тип из породице галектина, који формира пентамерну структуру на површини ћелије након везивања за гликопротеине или гликолипиде. Резултати бројних студија показали су да галектин 3 игра значајну улогу у фибрози, запаљењу и пролиферацији. Основни циљ истраживања био је да се испита улога полиморфизма гена за галектин 3 на прогресију хроничне бубрежне инсуфицијенције као и повезаност полиморфизма гена за галектин 3 са развојем кардиоваскуларних и других компликација код пацијената који су на хемодијализи. Добијени резултати овог истраживања дају оригинални и важан допринос разумевању повезаности генотипови LGALS3 rs4644 CC и rs4652 AA са већим ризиком за ниже вредности хемоглобина, виши ниво паратироидног хормона, као и појаву дијабетес мелитуса и артеријске хипертензије код пацијента који болују од терминалне фазе бубрежне инсуфицијенције. Одређивање SNP полиморфизма генотипова LGALS3 rs4644 CC и rs4652 AA може бити корисно за идентификацију пацијената са терминалном фазом реналне инсуфицијенције са лошом прогнозом, посебно за дијабетес мелитус и артеријску хипертензију. Галектин-3 може бити мета фармакотерапије за спречавање прогресије и компликација код пацијената са терминалном фазом реналне инсуфицијенције.

Др Злата Рајковић Павловић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Исцртавање морфолошких карактеристика интеррадикуларног септума максиларних молара као зоне од интереса за имедијатну уградњу имплантата применом компјутеризоване томографије конусног зрака

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 3. 3. 2023.

Ментор
Проф. др Гвозден Росић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Драгица Селаковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Мирослав Васовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Марија Бубало
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати истраживања имали су за циљ да препоруче смернице у евалуацији СВСТ снимка, као и алате у предефинисању околности које омогућавају бољи увид у планирању имедијатне имплантолошке процедуре у регији максиларних молара. Као закључак анализираних снимака, може се рећи да интеррадикуларни септум првих максиларних молара због својих димензија омогућава примену ширег дијаметра имплантата, док морфолошке карактеристике другог максиларног молара због својих карактеристика омогућавају примену дужег имплантата у циљу постизања адекватне примарне стабилности.

Др Јелена Милошевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај квалитетне метаболичке контроле на исход лечења физикалним процедурама болесника са гонартрозом и дијабетес мелитусом тип 2

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 6. 3. 2023.

Ментор

Проф. др Александра Јуришић-Шкевин

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Игор Симанић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Александар Ђукић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Милица Лазовић

Државни универзитет у Новом Пазару

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Гонартроза и DM тип 2 су болести које све чешће коегзистирају, због велике преваленције и заједничких фактора ризика. Примена физикалне терапије заузима значајно место у лечењу пацијената са гонартрозом и пацијената са DM тип 2. Магнетотерапија и кинезитерапија су агенсе који се најчешће користе за лечење пацијената са гонартрозом. Основни циљ овог рада био је да се испита утицај DM тип 2 на исход лечења физикалном терапијом пацијената са гонартрозом. Експериментална студија којом је обухваћено 66 пацијената, подељених у две групе у односу на присуство DM тип 2. Експерименталну групу су чинили пацијенти са гонартрозом и DM тип 2, а контролну групу пацијенти са гонартрозом. Током анализе података експериментална група је подељена на пацијенте са гонартрозом и регулисаним DM тип 2 и групу са гонартрозом и нерегулисаним DM тип 2. Варијабле праћене у истраживању су биохемијски параметри, цитокини (TNF- α , IL-6, IL-17, IL-10, INF- γ , IL-12, IL-23, TGF- β , IL-33, Gal-3), WOMAC упитник, Mc-Gill упитник, VAS скала, EQ5D упитник, Lequesne индекс, тест монофиламента, MNSI, NSS, NDS, MMT, мерење обима покрета у зглобу. Резултати показују да физикална терапија има позитиван ефекат код пацијената са гонартрозом и DM тип 2 и код пацијента са гонартрозом, мерено кроз скор WOMAC индекса. DM тип 2 има негативан ефекат на физикалну терапију код пацијената са гонартрозом. Закључак је да лоша гликорегулација може имати негативан утицај на исход лечења физикалном терапијом пацијента са гонартрозом.

Др Аница Ранковић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Фактори ризика за настајак интеракција између лекова код
пацијената са великим психијатријским поремећајима*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 13. 3. 2023.

Ментор
Проф. др Слободан Јанковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Ана Пејчић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Зоран Тодоровић
Медицински факултет у Београду

Доц. др Радица Живковић Зарић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Оригинални научни допринос и значај ове докторске дисертације огледа се у обухватању специфичније популације пацијената него у претходним студијама тј. пацијената са великим психијатријским поремећајима (схизофренијом, афективно биполарним душевним обољењима и депресијом), испитивању потенцијалних интеракција између лекова помоћу три различите базе за идентификацију потенцијалних интеракција између лекова, испитивању већег броја фактора који могу утицати на укупан број потенцијалних интеракција између лекова, као и на број потенцијалних интеракција између лекова према нивоу ризика, механизму и озбиљности настанка потенцијалних интеракција, а чији утицај на појаву потенцијалних интеракција између лекова до сад није тако систематично испитиван у овој популацији болесника. Откривање фактора који утичу на број потенцијалних интеракција између лекова код ових пацијената је од посебног значаја у дефинисању конкретних корективних мера за отклањање или ублажавање утицаја фактора за које је показано да су значајно повезани са бројем потенцијалних интеракција, а што може имати позитиван утицај на побољшање безбедности ових болесника, смањење стопе смртности, дужине трајања хоспитализације и трошкова лечења.

Др Дејан Симић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Испитивање цитотоксичности комплекса палладијума(II) са дериватима пиазола као лигандима на ћелијама људског простате in vitro

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 22. 3. 2023.

Ментор

Проф. др Петар Чановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Радица Живковић Зарић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Верица Јевтић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Предраг Алексић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Биолошки активне супстанце које у својој структури садрже метале су будућност антитуморске терапије. Комплекси метала у зависности од своје структуре и хемијских особина показују мањи или већи степен антитуморског ефекта на различите испитиване ћелијске линије. Супстанце које у својој структури садрже метал палладијум су показале веома јако антитуморско дејство на цисплатин-резистентне туморске ћелијске линије. Циљ ове студије био је да тестирамо биолошки ефекат пет *Pd(II)* комплекса (обележених као *C1-C5*) и одговарајућих лиганда (обележених као *L1-L5*), на туморске ћелије људског карцинома простате *PC-3* и *DU-145* и на ћелијској линији малигно неизмењених фибробласта *MRC-5*. Анализом добијених резултата показано је да сви тестирани *Pd(II)* комплекси демонстрирају веома јак и антитуморски ефекат на *PC-3* и *DU-145* ћелијске линије *in vitro*. Такође, ови комплекси су испољили веома слаб антитуморски ефекат на малигно неизмењене фибробласте *MRC-5*, чиме је јасно показана висока селективност тестираних супстанци. Испитивани лиганди *L1-L5* су показали веома слаб антитуморски ефекат на свим тестираним ћелијским линијама, чиме је јасно доказана кључна улога палладијума. Тестирани, *Pd(II)* комплекси смањују вијабилност *PC-3* и *DU-145* на два начина, индуковањем процеса апоптозе или застојем у различитим фазама ћелијског циклуса. Прецизније, испитивани *Pd(II)* комплекси индукују унутрашњи митохондријални пут, повећавајући релативни однос *Bax/Bcl-2*, а затим индукујући активацију каспазе-3.

Др Мирослав Мишовић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Повезаност концентracије слободне циркулишуће lncRNA GAS5 са њајхистолошким, лабораторијским и радиолошким карактеристикама карцинома њростате

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 22. 3. 2023.

Ментор
Др Бојана Цикота Алексић, научни сарадник
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Весна Станковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Предраг Алексић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду
Проф. др Радиша Војиновић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Карцином простате (КП) је други карцином по учесталости у мушкој популацији, а најчешће је прогноза болести повољна са дугорочно задовољавајућим квалитетом живота болесника. Један од главних циљева у истраживању КП је проналажење ефикаснијих биомаркера. Циљ рада био је утврдити разлике у вредностима lncRNA GAS5 у плазми код здравих испитаника и болесника са КП и између оболелих од КП са различитим прогностичким стадијумима и корелација концентрације у плазми са резултатима МДСТ стејџинга, патохистолошког налаза и PSA. У студију је било укључено 60 болесника са КП (подељених у две једнаке подгрупе, на основу прогностичких критеријума American Joint Committee on Cancer) и 30 здравих, као контролна група. GAS5 је квантификован коришћењем real-time PCR методе. Статистичка анализа је извршена помоћу програма IBM SPSS Statistics 26.0. Закључак је да је ниво експресије GAS5 био статистички значајно нижи код пацијената са КП, у односу на контролну групу ($p=0,009$); да разлика у нивоу експресије GAS5 између пацијената у првој подгрупи и контролној групи није показала статистичку значајност ($p=0,066$), а нађена је и статистички значајна разлика у нивоу експресије GAS5 између пацијената у другој подгрупи и контролној групи ($p=0,007$). Између пацијената у првој и другој подгрупи статистички је незначајна разлика у вредностима нивоа експресије GAS5 ($p=0,371$). Истраживање указује на значај lncRNAs у КПи на повезаност ниских вредности нивоа експресије GAS5 са лошом прогнозом код различитих тумора.

Др Марија Петровић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Ефекти новосинтетисаних комплекса платине(IV) на раст и радиоосетљивост ћелија хуманих малиних тумора in vitro

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 30. 3. 2023.

Ментор
Проф. др Данијела Тодоровић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Др Сузана Поповић, виши научни сарадник
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Александар Даговић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Др Александра Ристић-Фира, научни саветник
Институт за нуклеарне науке Винча у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Цисплатина је један од најфикаснијих и најчешће примењиваних хемиотерапеутика широм света. Међутим, због изражених нежељених ефеката и резистенције данас су веома актуелна истраживања нових комплекса аналога цисплатине и других прелазних метала који показују боље ефекте, мању тосичност и резистенцију од цисплатине. Циљ овог истраживања био је да се испита директно цитотоксично дејство и потенцијални механизам деловања два новосинтетисана комплекса платине(IV) на више ћелијских линија хуманих тумора (карцинома плућа-A549, карцинома дојке-MCF-7 и меланома-НТВ140), као и диференцијална цитотоксичност у односу на нормалне, здраве фибробласте плућа-MRC-5. Резултати су упоређени са ефектима цисплатине (cis-Pt). Показано је да испитивани комплекси платине(IV) показују временски и дозно зависну инхибицију раста испитиваних ћелија карцинома плућа и дојке, а слаби ефекти су добијени на НТВ140, због чега су ове ћелије искључене из даљих истраживања. Комплекси платине(IV) имају селективно дејство према туморским ћелијама у односу на здраве MRC-5 ћелије. Анализирани комплекси имају антипролиферативно дејство, заустављају ћелијски циклус у S фази и индукују апоптозу на A549 и MCF-7 ћелијама. Претретман ових радиорезистентних ћелија анализираним комплексима платине повећава осетљивост ћелија на γ зрачење.

Др Бранислав Пишчевић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Анализа утицаја ауимениационе мамапласџике на функцију коже дојке код жена

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 31. 3. 2023.

Ментор
Проф. др Дејан Вуловић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Марко Спасић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Зоран Милосављевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ненад Степић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Значај студије је у великом броју испитаника, како у експерименталној, тако и у контролној групи испитаница и чињеници да је имала јасно дефинисане искључујуће критеријуме. Велики број истраживача се бави аугментационом мамапластиком и ова студија пружа могућност да се ураде детаљнија истраживања свих параметара испитивања. Такође, било би корисно да се уради студија и са применом других имлантата у односу на садржај, профил, површину и произвођача, у односу на место хируршког реза, место пласирања протезе, као и студија која би обухватила и пацијенткиње које су већ рађале. Даља истраживања би могла да узму у обзир и друге параметре као што је дебљина коже дојке и индекс телесне масе. Било би корисно да се уради студија у којој код испитаница пушење и обезитас не би били искључујући фактори јер би се можда доказало да узрокују веће промене код свих осам параметара из овог истраживања, па би то имало и општи медицински и социо-економски значај, с обзиром на то да се ради о једној од најчешћих операција у хирургији којој се подвргавају пунолетне пацијенткиње свих узраста, која је континуирано у порасту у целом свету. Промене функција коже дојке које смо испитивали после аугментације дојки су такве природе да могу да утичу на промену квалитета живота наших пацијенткиња. С обзиром на тежњу ка очувању квалитета живота пацијентата, овакво испитивање је омогућило да приликом постављања индикације за операцију, са пацијенткињама буду размотрене и наведене промене.

Др Сандра Николић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
In vivo и *in vitro* испитивања биошкочности полистиренских микро- и наночестица

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 31. 3. 2023.

Ментор / Коментори:
Проф. др Биљана Љујић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Марина Газдић Јанковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Гвозден Росић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Оливера Милошевић Ђорђевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Дијана Перовић
Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Микропластика и нанопластика доприносе загађењу животне средине. Још увек није довољно познато какав је утицај MP/NP на функцију ћелија и здравље животиња и људи. У овом истраживању је показано да након оралног уношења, флуоресцентно обележене полистиренске (енгл. *polystyrene*, PS) микрочестице (енгл. *microparticles*, MP) и наночестице (енгл. *nanoparticles*, NP) пролазе кроз дигестивни систем миша, акумулирају се и агрегирају у различитим ткивима и изазивају функционалне промене у ћелијама и органима. Коришћење кохлеарног експланта као новог *in vitro* модела, испитана је интеракција PS-MP/NP са ћелијама унутрашњег уха у коме су детектовани агрегати и хетероагрегати PS честица. PS-MP/NP су се акумулирале у интерстицијуму тестиса третираних животиња, око семиниферних тубула, што је узроковало статистички значајно смањење концентрације тестостерона у серуму. Спленоцити третираних мужјака су повећано секретовали IL-12p35 и IL-23, а тестови цитотоксичности и генотоксичности указивали су на смањену вијабилност ћелија и повећано оштећење ДНК у ћелијама слезине. Код мужјака је забележен анксиогени одговор након примене PS-MP/NP, а у узорцима ткива хипокампуса третираних женки детектована је повећана експресија *Vax* и *Nlrp3* гена, што указује на про-апоптотички и проинфламаторни утицај PS-MP/NP. Један од закључака је да ефекти PS-MP/NP зависе од пола организма који је изложен њиховом деловању, што отвара врата истраживања у циљу спречавања штетних ефеката PS честица на здравље људи.

Др Светлана Пауновић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Ефекти Nd:YAG ласер иридотомије на интраокуларни притисак, оптичку оптику, ироне у видном пољу и морфологију палиле видног живца код болесника са примарно затвореним коморним углом

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 13. 4. 2023.

Ментор

Проф. др Сунчица Срећковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Ненад Петровић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Слободан Милисављевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Мирко Ресан

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос дисертације огледа се у сагледавању ефеката на време изведене ласер периферне иридотомије код пацијената са акутним примарним затварањем коморног угла и њеном профилактичком дејству на парном оку повезаном са најмањом стопом прогресије болести и слепила, као и безбедност приликом њеног извођења. С обзиром на то да је глауком тешка неуродегенеративна болест и да је други узрок слепила у свету – његова превенција добија још већи значај. Интервенција се изводи брзо, у амбулантним условима, безболна је, уз минималне пролазне компликације и трошкове лечења пацијената. Велики проценат болесника је након ове интервенције без медикаментозне или уз минималну медикаментозну терапију и смањена је потреба за оперативним збрињавањем болести екстракцијом катаракте или трепанотрабекулектомијом. Болест је могуће држати под контролом уз редовно праћење и лечење уз добру сарадњу пацијената. Резултати овог истраживања сугеришу да рано јављање лекару и на време изведена ласер периферна иридотомија како на оболелом тако и на парном оку играју значајну улогу у превенцији њене прогресије и слепила чиме би се умањило квалитет живота болесника.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023

Техничко-технолошке науке

Др Јелена Живковић

Др Тијана Героски

Др Варун Шарма

Др Милош Николић

Др Ненад Стојић

Др Станко Алексић

Др Ненад Ј. Стефановић

Др Димитрије Розгић

Др Јелена Живковић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Унапређење, имплементација и експериментална верификација нумеричког моделирања оштећења и лома метала применом фазног моделирања

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 24. 8. 2022.

Ментор

Проф. др Владимир Дунић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Ненад Грујовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Гордана Јовичић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Ракић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Владимир Миловановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Др Зијаж Бурзић, научни саветник

Војно-технички институт у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

На основу експерименталног испитивања једноосним затезањем епрувета челика S355 и легуре алуминијума 5083, уведена је проширена двоинтервалска функција течења која омогућава прецизну симулацију њиховог понашања. Модел фазног поља оштећења (PhaseFieldDamageModel – PFDM), који представља најсавременији вид симулације предвиђања развоја оштећења и прлина у материјалу, реформулисан је тако да зависи од ефективних вредности напона и деформације. У циљу контролисаног почетка развоја поља оштећења, променљива спрезања између пластичне деформације и поља оштећења модификована је да почиње линеарно да расте од тренутка достизања критичне вредности еквивалентне пластичне деформације. Помоћу стратегије наизменичног решавања поља померања и фазног поља оштећења као секвенцијално спрегнутих поља и увођењем историје поља густине унутрашње потенцијалне енергије добијен је стабилни модел за имплицитну интеграцију напона. Унапређење се односи и на мултипликативну декомпозицију градијента деформације на еластичан и пластичан део у односу на тренутну конфигурацију и логаритамске деформације ради решавања проблема великих деформација. Алгоритми унапређеног приступа PFDM су имплементирани у софтвер ПАК и он је успешно верификован поређењем са резултатима експеримената и доступних у литератури.

Др Тијана Героски

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Имплементација алгоритама вештачке интелигенције у обради биомедицинских сигнала као подршка одлучивању у дијагностици болести кичмене стубе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 16. 1. 2023.

Ментор / Коментори:

Проф. др Весна Ранковић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Ненад Филиповић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Велибор Исаиловић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Владимир Миловановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Дубравко Ђулибрк

Факултет техничких наука у Новом Саду

Проф. др Лукас Расулић

Медицински факултет у Београду

Проф. др Војин Ковачевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У докторској дисертацији је представљена нова методологија која се заснива на развоју и имплементацији алгоритама вештачке интелигенције у обради биомедицинских сигнала као подршка одлучивању у дијагностици болести кичменог стуба. Циљ је био да се развије систем за подршку одлучивању који ће помоћи лекарима како у погледу тачности успостављања дијагнозе, тако и по питању брзине доношења одлуке. Са једне стране, анализирани су снимци са магнетне резонанце и предложен је аутоматизовани приступ у дијагностици херније лумбалног диска коришћењем МРИ слика у аксијалној и сагиталној равни. С друге стране, анализирани су сигнали ослањања снимљени мерном платформом, који је требало да ухвати феномен слабости мишића стопала, који потиче од притиска нерва у кичменом каналу услед херније. Сви модели су постигли тачност која је већа у односу на постојеће резултате најновијих истраживања, а представљају и напредак у односу на аспект сложености проблема истраживања. Главна предност примењене методологије и дизајнираног система је стварање јединственог и неинвазивног система који омогућава специфичну дијагностику болести ван болнице, смањујући време чекања и обезбеђујући систем подршке лекари-ма у доношењу одлука.

Др Варун Шарма (Varun Sharma)

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Развој и карактеризација порозних ситруктура од алуминијума

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 11. 4. 2023.

Ментор

Проф. др Фатима Живић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Петар Тодоровић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Доц. др Вукашин Славковић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Доц. др Душан Петковић

Машински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У оквиру дисертације развијен је модел за нумеричку симулацију механичког понашања алуминијумске пене са отвореним и затвореним порама заснован на Ворнојевом моделу (Voronoi Tessellated Model – VTM) и утицаја порозности на механичко понашање, као и за нумеричко генерисање порозне структуре отворених пора. Развијени модел примењен је за проучавање механизма деформације код порозних алуминијумских структура. Реализовано је истраживање могућности производње порозних структура према претходно дефинисаној порозности и одређене су методе производње порозне структуре на бази алуминијума. Експериментално су произведени узорци алуминијумске пене применом ALUNAV производне технологије. Дефинисане су експерименталне методе за карактеризацију структуре алуминијумске пене и произведени узорци алуминијумске пене су примењени за механичка експериментална испитивања. Произведени узорци су експериментално испитивани различитим методама, као што су тестови на притисак који су омогућили разумевање понашања материјала под оптерећењем (еластични, пластични одзив и појава лома), у зависности од утицаја нивоа порозности, величине, облика и распореда пора и другог. Реализована је и експериментална триболошка студија узорака, са циљем дефинисања триболошких својстава порозне структуре од легуре алуминијума.

Др Милош Николић

(Краљево)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација
Повећање енергетске ефикасности малих хидроелектрана

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет за машинство и грађевинарство, 10. 5. 2022.

Ментор
Проф. др Раде Карамарковић
Факултет за машинство и грађевинарство у Краљеву

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Иван Божић
Машински факултет у Београду

Проф. др Душан Гордић
Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Александар Јововић
Машински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У оквиру ове докторске дисертације остварен је оригиналан научни допринос из области хидроенергетике, и то: (1) идентификација узрока смањене енергетске ефикасности МХЕ са аспекта рада и карактеристика хидрауличних турбина у области малих протока и рада водозавхвата услед неефикасног издвајања седимената вишекоморних таложница, (2) развој методологије за оптимизацију геометрије струјног простора комбинованом применом савремених CFD анализа и аналитичког модела у циљу унапређења техничког решења улазног дела водозавхвата, (3) развој методологија одређивања локалних отпора сложених геометријских облика са вишедимензионалном струјном сликом коришћењем нумеричке механике флуида, регресионе анализе и посредне валидације, (4) поступак за истовремено изједначавање и умирење протока у улазној зони вишекоморних таложница, (5) развој математичког оптимизационог модела за техно-економску анализу вишекритеријумског нелинеарног проблема одређивања оптималног концепта две повезане МХЕ разматрајући могућа рационална техничка решења и уважавајући постојеће стање изграђености и ограничења МХЕ, (6) анализе карактеристика великог броја предложених варијантних техничких решења за побољшање струјне слике на улазу у вишекоморну таложницу бочног водозавхвата, (7) дефинисање зависности коефицијента локалног отпора правоугаоног табластог затварача од његовог положаја на отвореним водотоцима.

Др Ненад Стојић

(Краљево)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Рекуператори за коришћење отпадне топлоте са ротационих цилиндричних површина

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет за машинство и грађевинарство, 23. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Раде Карамарковић

Факултет за машинство и грађевинарство у Краљеву

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Душан Тодоровић

Машински факултет у Београду

Проф. др Небојша Богојевић

Факултет за машинство и грађевинарство у Краљеву

Проф. др Миљан Марашевић

Факултет за машинство и грађевинарство у Краљеву

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Дисертација се бави коришћењем топлотног губитка ротационих цилиндричних површина. Специфично, фокус је на коришћењу отпадне топлоте са плашта ротационих пећи (РП). Полазећи од основне, једноставне и економичне конструкције рекуператора, на примеру РП за калцинацију доломита, решавају се проблеми: (1) повећања растојање између рекуператора и РП уз задржавање или повећање његове ефикасности; (2) адекватног функционисања рекуператора при нестационарном топлотном губитку РП; (3) ефикасног искоришћења предгрејаног ваздуха. Решавање (1) од набројаних проблема резултирало је техничким решењима: конвективно зрачних ребара, рекуператора са два пролаза, увођењем додатног ваздуха и комбинацијом набројаних варијанти унутар једне конструкције. За дефинисање геометрије наведених решења и решавање (2) наведеног проблема, развијени су и експериментално верификовани математички модели, и то: хелијски математички модел струјања ваздуха у прстенастом попречном пресеку са конвективно зрачним ребрима и комбинована примена хелијског модела за одређивање димензија и нумеричких модела струјања (CFD) за дефинисање конструктивних детаља рекуператора. Научни допринос дисертације лежи у области математичког моделирања процеса размене топлоте у прстенастом међупролазу са конвективно зрачним ребрима и у конструкцијама које омогућавају повећавање растојања између ротационе пећи и рекуператора уз задржавање његове ефикасности.

Др Станко Алексић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И РАЧУНАРСТВО

Докторска дисертација

*Оптимизација и моделовање сензорских система на бази
дебелослојних сегментираних никл манганичних НТС термистора*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 2. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Небојша Митровић

Факултет техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Нина Обрадовић, научни саветник

Институт техничких наука САНУ у Београду

Др Небојша Митровић, редовни професор

Факултет техничких наука у Чачку

Др Милољуб Луковић, научни саветник

Институт за мултидисциплинарна истраживања у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Истраживања у оквиру ове докторске дисертација обухватила су конструкцију прототипова три врсте сензорских система формираних од НТС дебелислојних термистора: сензоре температуре тла, протока воде и вектора брзине ветра. Термисторске пасте су развијене од прахова NiMn_2O_4 (никл манганит) и праха $\text{Cu}_0.2\text{Ni}_0.5\text{Zn}_1.\text{Mn}_1.3\text{O}_4$ (модификовани никл манганит). Дебелислојни термистори имају сложену вишећелијску структуру редно-паралелног (сегментираног типа), која је оптимизирана за праћење промена и преноса топлоте у испитиваним радним срединама (флуидима и земљи). Анализа електричних појава на сегментираним термисторима који се самозагревају је вршена за различите услове протока флуида. Електрични одзив на реализованим прототиповима сензорских система је мерен, а потом и анализиран као функција промене параметара амбијента: одређени су радни опсези, осетљивости и процењене несигурности мерења. Истраживања и анализе електричних појава на дебелислојним термисторима и сензорским системима су вршена у циљу моделовања и процене њихове функционалности. При томе су коришћени физички закони који описују рад термистора, а изведене су и одговарајуће међусобне зависности и корелације. Примена прототипова сензорских система развијених у овој дисертацији се очекује у контроли технолошких процеса, агротехници и метеорологији.

Др Ненад Ј. Стефановић

(Краљево)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И РАЧУНАРСТВО

Докторска дисертација

Развој софтверској сисџема за карактеризацију динамичкој физичкој канала у мобилним комуникационим мрежама

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 19. 11. 2022.

Ментор

Проф. Др Владимир Младеновић

Факултетеј техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Петар Спалевић

Факултетеј техничких наука у Косовској Миштровици

Др Марија Благојевић, ванредни професор

Факултетеј техничких наука у Чачку

Проф. Др Владимир Младеновић

Факултетеј техничких наука у Чачку

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Извршена је систематизација и анализа досадашњих софтверских алата за моделовање мобилног пропагационог канала у 5G мрежи, статистичких карактеристика, могућности симболичког језика и нумеричких пакета и дошло се до значајних резултата када су у питању могућности симболичког програмирања, статистике другог реда за параметризацију мобилног канала и његову апстракцију према вишим слојевима мреже, на којима се одвијају интелигентни алгоритми за управљање мрежом.

Др Димитрије Розгић

(Чачак)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И РАЧУНАРСТВО

Докторска дисертација

Нови алгоритми за естимацију параметара фазора у електроенергетском систему са посебним освртом на једносмерне комјоненције и струју квара

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 21. 4. 2023.

Ментор

Проф. др Предраг Петровић

Факултет техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александар Ранковић

Факултет техничких наука у Чачку

Проф. др Јордан Радосављевић

Факултет техничких наука у Косовској Мишровици

Доц. др Драган Ђетеновић

Факултет техничких наука у Чачку

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Развијена су три нова итеративна алгоритма за естимацију фреквенције и параметара фазора основног и виших хармоника. Алгоритми су засновани на ДФТ, Њутн-Рапсоновој, Пронијевој и класичној методи најмањих квадрата. Развијене итеративне процедуре обезбеђују адаптивно филтрирање процесираниг сигнала, одн. у сваком кораку се коригује дужина прозора података. Тако је остварена корекција ДФТ резултата услед неуклапања броја одбирака у периоду процесираниг сигнала, што је посебно изражен проблем у савременом ЕЕС-у. Предложени алгоритми су тестирани на компјутерски генерисаним сигнаlima, и резултати симулација су показали задовољавајућу тачност, чиме постају врло интересантни за примену у савременим мултифункционалним нумеричким релејима. Такође, предложена су и четири нова алгоритма за корекцију грешке у ДФТ резултатима приликом естимације параметара фазора основног хармоника током кратког споја у ЕЕС-у. На иновативан начин решен је проблем естимације присутних ОЈК-ти у струјном сигналу. Алгоритми су засновани на ДФТ, Пронијевој методи и класичној методи најмањих квадрата. Алгоритми су омогућили постизање компромиса између брзине одзива, рачунске захтевности и тачности. Са малим продужењем времена реаговања, значајно се смањују осцилације у естимираним параметрима, чиме је обезбеђена већа поузданост, осетљивост и сигурност, као и боља селективност нумеричког релеја. Ово чини предложене алгоритме погодним за практичну примену у савременим мултифункционалним нумеричким релејима.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023

Друштвено-хуманистичке науке

Др Стефан Вржина
Др Филип Ж. Бугарчић
Др Тијана Тубић Ђурчић
Др Шабан Грачанин
Др Јасмина Димитријевић
Др Ненад Михаиловић
Др Марија Радуловић
Др Александра Стевановић
Др Драгана Гашевић
Др Стефан Здравковић
Др Јована Брашић Стојановић
Др Гојко Шетка
Др Аника Ковачевић
Др Никола Ивковић
Др Јована Петровић

Др Светлана Стевановић
Др Лена Тица
Др Милица Карић
Др Бојана Герун Ђокић
Др Милан Тодоровић
Др Драгана Вучковић
Др Катарина Ђировић
Др Тијана Љубисављевић
Др Маријана Сеочанац
Др Зорица Гајтановић
Др Вук Секач
Др Ивана Јовановић
Др Весна Миленковић
Др Сања Анђелковић
Др Јелена Жунић Цицварић

Др Стефан Вржина

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Финансијско ујрављање порезом на добитак предузећа у Србији

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 7. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Милан Чупић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Предраг Станчић
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Мирослав Тодоровић
Економски факултет у Београду

Проф. др Саша Ранђеловић
Економски факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Релативно мали број истраживања у транзиционим и пост-транзиционим државама, као и неусклађеност националних система пореза на добитак, указали су на потребу спровођења истраживања о финансијском управљању порезом на добитак предузећа у Србији. Резултати истраживања показали су да су ефективне пореске стопе значајно ниже од прописане стопе пореза на добитак, односно да предузећа обично плаћају порез на добитак по мањој стопи у односу на прописаних 15%. Истраживање је показало и деловање хипотезе политичке моћи, што значи да већа предузећа имају преференцијални порески статус у односу на мања. Овакав јаз се може ублажити увођењем пореског кредита код инвестирања у сталну имовину који би био доступан и мањим предузећима. На овај начин, закључци из докторске дисертације подржавају ставове бројних организација у Србији, као што су Савет страних инвеститора и Национална алијанса за локални економски развој, које указују на неопходност измене пореских закона у циљу равномерније расподеле пореског оптерећења између већих и мањих предузећа. Резултати анализе показали су и да постоји статистички значајна веза између историјских ефективних пореских стопа и ефективне пореске стопе текућег периода. То значи да историјски подаци о оптерећењу порезом на добитак омогућавају поуздано предвиђање будућег пореског оптерећења предузећа. С друге стране, утицај управљања порезом на добитак на финансијске перформансе предузећа примарно зависи од коришћеног мерила пореског оптерећења.

Др Филип Ж. Бугарчић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Међународна трговинска логистика у функцији индустријског развоја

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 26. 8. 2022.

Ментор
Проф. др Владимир Мићић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Ненад Станишић
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Горица Бошковић
Економски факултет у Нишу

Проф. др Владимир Михајловић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Формулисање јединственог концептуалног оквира, дефинисање саставних детерминанти и сфере утицаја логистичких перформанси, као и њихова емпиријска потврда, пружају научни допринос у области међународне трговинске логистике, чиме се кроз потврду изнетих претпоставки могу извести адекватне теоријске и практичне импликације. Допуна постојећих теоријских сазнања тиче се истицања међународне логистике као компоненте раста и развоја националних економија и њеног утемељења као интегралног чиниоца глобалних робних токова и компоненте у процесу стварања додате вредности. Један од кључних научних доприноса јесте формулисање теорије логистичких предности, као допуне компаративних и конкурентских предности у оквиру теорије међународне трговине, која примарно истиче међународну трговинску логистику као елемент индустријског развоја земаља. Ово намеће оправданост примене добијених резултата у формулисању стратегија развоја индустрије и спровођењу циљева, пре свега спољнотрговинске политике. Резултати емпиријске анализе обезбеђују увид у кључне ефекте логистике и њених фактора на појединачне макроекономске димензије, чиме се смер деловања одређене стратегије развоја и мера економске политике може базирати на утврђеним елементима логистике. На тај начин, напори ка унапређењу ефикасности царинских процедура омогућили би директан утицај на све посматране димензије индустријског развоја, док би унапређење инфраструктуре, квалитета логистичких услуга и међународних пошиљки остварили ефекте у постизању конкретних циљева.

Др Тијана Тубић Ђурчић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Утицај међународног кретања производних фактора на доходовну неједнакост у процесу економске интеграције

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 26. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Ненад Станишић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Иван Марковић
Економски факултет у Нишу
Проф. др Ненад Јанковић
Економски факултет у Крагујевцу
Доц. др Немања Лојаница
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација је поставила теоријско-методолошки оквир за даља истраживања утицаја међународног кретање производних фактора, пре свега у облику међународних миграција и кретања страних директних инвестиција, на доходовну неједнакост међу и унутар транзиционих земаља у контексту европских економских интеграција. Упркос чињеници да се у великом броју радова претходних научних студија анализирају проблем неједнакости и конвергенција дохотка, уочен је истраживачки геп у погледу анализе њихове повезаности са страним директним инвестицијама и међународним миграцијама. Дисертација омогућава проширивање научних сазнања и у том смислу што приказује да ли постоје разлике у импликацијама међународног кретања производних фактора у зависности од тога да ли су земље део европске интеграције или не. Резултати спроведеног емпиријског истраживања имају применљивост у пракси. Како је питање расподеле дохотка постало једна од најрелевантнијих и најконтроверзнијих тема у економској и политичкој дебати и често се о њој расправља у контексту дугорочног развоја, добијени резултати могу послужити као добра основа за формулисање адекватних научних ставова, као и праваца за практично деловање креатора развојне и економске политике, са циљем смањења неједнакости, повећања дохотка и животног стандарда становништва.

Др Шабан Грачанин

(Нови Пазар)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Ефекти примене рачуноводства фер вредности на финансијски положај и приносну снагу банака

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 27. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Владимир Обрадовић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Дејан Спасић
Економски факултет у Нишу
Проф. др Виолета Тодоровић
Економски факултет у Крагујевцу
Проф. др Владимир Станчић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Дисертација је посвећена свеобухватном сагледавању комплексних релација између примене рачуноводства фер вредности (РФВ), с једне стране и финансијског положаја и приносне снаге банака, цена акција банака и каматних стопа на финансијском тржишту, с друге стране. У дисертацији се синтетизују резултати теоријских и емпиријских истраживања, спроведених у развијеним земљама, о импликацијама РФВ на квалитет финансијских извештаја, финансијски положај и приносну снагу банака и поремећаје на финансијском тржишту, али и истражују, раније недовољно истражени, ефекти примене РФВ у банкарском сектору у Републици Србији, као земљи у развоју, током и након финансијске кризе настале 2008. године. Сагледан је значај РФВ у контексту финансијског извештавања банака у условима примене актуелног мешовитог модела мерења средстава и обавеза и свестрано су анализиране последице флексибилности стандарда финансијског извештавања у вези са применом РФВ. Утврђено је да, у одређеним условима, РФВ доноси квалитетније информације у финансијским извештајима банака у односу на рачуноводство историјског трошка. Емпиријско истраживање, између осталог, открило је да примена РФВ у контексту мерења финансијских средстава и обавеза банака утиче на показатеље приносне снаге банака, као и на цене њихових акција и краткорочне и дугорочне каматне стопе на финансијском тржишту у Републици Србији. Тиме што систематизује теоријска знања и резултате ранијих емпиријских истраживања са резултатима самосталног и оригиналног емпиријског истраживања које је спровео др Шабан Грачанин, дисертација унапређује литературу у подручју финансијског извештавања у Републици Србији.

Др Јасмина Димитријевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Декомпозиција диспаритетна у процесу регионалне конвергенције у Европској унији и Републици Србији

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 29. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Петар Веселиновић

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владислав Марјановић

Економски факултет у Нишу

Проф. др Никола Макојевић

Економски факултет у Крагујевцу

Доц. др Немања Лојаница

Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Како су присутне значајне разлике у нивоу развијености између држава чланица Европске уније, а самим тим и Републике Србије, квалитетно формулисана регионална политика и њена имплементација кључне су детерминанте смањења присутних регионалних неравномерности. Оно што је заједничко свим државама чланицама Европске уније је европски концепт региона. Регионализација Републике Србије, у европском контексту, подразумева решавање регионалних проблема утврђивањем одговарајућих институционалних оквира. Регионални развој, као израз степена развијености појединих ширих и ужих територијалних јединица, представља веома важан проблем и заокупља велику пажњу научне и политичке светске јавности. Неравномерност регионалног развоја, међутим, чешће поприма такве димензије које, не само да нису економски оправдане, већ у структури привреде изазивају многе поремећаје, који се затим негативно одражавају на укупан привредни и друштвени развој. Анализа везе између раста, одрживости, иновација / технологија и регионалних диспаритета показује да је економски раст у ЕУ и Републици Србији просторно неуравнотежен, јер стопа раста у земљама и регионима позитивно корелирају са све већим унутардржавним и унутаррегионалним диспаритетима. Ови резултати указују на то да бржи раст вероватно доводи до већих просторних разлика. Чињеница да је развој иновација и технологија један од главних фактора раста и да су оне окарактерисане као просторно концентрисане активности, могла би бити потенцијални узрок уочене позитивне корелације између раста и све већих територијалних диспаритета. Овакав закључак донет је на основу чињенице да су стопе раста инвестиција по глави становника и истраживачке и развојне активности на нивоу државе, као и на нивоу региона, у позитивној корелацији са растом унутардржавних и унутаррегионалних диспаритета. Супротно томе, одрживост земља је у негативној корелацији са интеррегионалним диспаритетима, што имплицира да су поступци предузети за промоцију одрживог раста такође били у складу са промовисањем просторно уравнотеженијег раста.

Др Ненад Михаиловић

(Ваљево)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Ревизија њословних ѡрансакција између ѡвезаних ѡравних лица

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 30. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Снежана Љубисављевић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Биљана Јовковић
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Љиља Бонић
Економски факултет у Нишу

Проф. др Јасмина Божићевић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ревизија трансакција повезаних правних лица предмет је интересовања академске јавности, нарочито након великих корпоративних скандала, тако да у свету постоје бројни теоријски радови и емпиријске студије из наведене области. Досадашња истраживања имала су сегментни приступ у анализи проблема. Систематичан и целовит приступ примењен у дисертацији, који се огледао у свеобухватном разматрању међусобног утицаја финансијског, ревизорског и пореског извештавања, дао је дисертацији велики научни значај и велику научну вредност. Област ревизије трансакција повезаних правних лица у домаћим научноистраживачким круговима недовољно је проучавана и истраживана, због чега се у докторској дисертацији спроводила анализа наведених проблема и њихових специфичности у економским условима Републике Србије, али и поређење са праксом у развијеним земљама и земљама у развоју, што представља кључни научни допринос дисертације. Резултати истраживања представљају значајан допринос литератури и пракси рачуноводства, ревизије и пореза јер могу умањити вероватноћу изражавања неадекватног мишљења ревизора и условити квалитетно рачуноводствено, ревизорско и пореско извештавање. Такође, спроведено истраживање и добијени резултати могу бити практично искоришћени за редизајнирање постојећих и дефинисање нових рачуноводствених, ревизорских и пореских стратегија како са становишта предузећа, тако и са становишта пореских органа власти, што је још један веома важан допринос дисертације.

Др Марија Радловић

(Врњачка Бања)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Стране директне инвестиције и ниво тржишне концентрације у земљама Југоисточне Европе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 3. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Милан Костић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Ненад Станишић
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Бобан Стојановић
Економски факултет у Нишу

Проф. др Милка Грбић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У докторској дисертацији се анализира веза која постоји између прилива страних директних инвестиција (СДИ) и тржишне концентрације и посредно конкуренције на тржиштима земаља Југоисточне Европе. У оквиру ове групе држава издвајају се две подгрупе земаља: земље које су чланице Европске уније (ЕУ) и оне које то нису. Истраживање обухвата посебно једну, посебно другу групу држава и сагледава да ли постоје разлике у утицају прилива СДИ на услове конкуренције у једној и у другој категорији држава. Истраживање је извршено на примеру тржишта дувана и производа од дувана и на тржишту мобилне телефоније. Резултати истраживања су показали да СДИ имају статистички значајан утицај на ниво тржишне концентрације у земљама ЈИЕ на тржишту мобилне телефоније и на тржишту дуванских производа и на тај начин на услове конкуренције у њима у дугом року, док тај ефекат не постоји у кратком року. Поред тога, утврђено је да је прилив СДИ у кратком року смањио ниво тржишне концентрације само на тржишту мобилне телефоније земаља ЈИЕ које су чланице ЕУ, док код земаља које нису чланице ЕУ овај ефекат не постоји. Докторска дисертација даје посебан допринос обogaћивању литературе везане за индустријску организацију, посебно оне која се бави истраживањем везе између уласка ТНК и прилива СДИ на ниво тржишне концентрације. На овај начин докторска дисертација и добијени резултати дају смернице за конципирање квалитетне стратегије привлачења СДИ и прилагођавање политике заштите конкуренције како би се минимизирали негативни, а максимизирали позитивни ефекти прилива СДИ на услове конкуренције.

Др Александра Стевановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
*Утицај организационе дизајна на ангажованост запослених у
дигиталном окружењу*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 24. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Весна Стојановић-Алексић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Небојша Јанићијевић
Економски факултет у Београду

Проф. др Јелена Ерић Нилсен
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Марко Славковић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У ери дигитализације долази до трансформационих промена у пословним моделима савремених предузећа, што имплицира промене у целом организационом дизајну. Сматра се да је за успех предузећа, нарочито у технолошки интензивним делатностима, битна агилност, усклађеност елемената дизајна, и посебно, ангажованост радне снаге. Људи су носиоци знања као кључног извора конкурентске предности и зато питања која се тичу међузависности организационог контекста и индивидуалних исхода постају све значајнија. У докторској дисертацији је утврђен директан утицај дизајна посла, као и индиректан утицај организационог дизајна на ангажованост запослених у дигиталном пословном окружењу. Резултати су показали да све три димензије дизајна посла делимично утичу на ангажованост, као и да је утицај најјачи у случају аутономије запослених као карактеристике посла. Утврђено је да следећи елементи организационог дизајна имају индиректан утицај на ангажованост запослених, преко неке од карактеристика посла: стратегијска агилност, организациона структура, тј. централизација као њена димензија, процесна оријентација и организациони системи. Такође, показано је да организациона идентификација, у неким везама између карактеристика посла и ангажованости запослених, има модераторску улогу. Теоријски допринос истраживања огледа се у осветљавању значаја разматрања организационог дизајна као мултидимензионалног феномена и његових комплексних реперкусија на индивидуалном нивоу. Дисертација доприноси превазилажењу истраживачког јазга који се односи на испитивање веза између организационог дизајна, дизајна посла и ангажованости запослених. На тај начин, резултати истраживања обогаћују литературу из области организационог дизајна, као и организационог понашања. У практичном смислу, резултати могу бити корисни менаџерима различитих хијерархијских нивоа, за дизајнирање организације која ће омогућити високе нивое ангажованости, нарочито у дигиталном окружењу.

Др Драгана Гашевић

(Нови Сад)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Утицај пошрошачког етноцентризма на понашање куцаца

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 27. 12. 2022.

Ментор

Проф. др Катарина Борисављевић

Економски факултет у Крајујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Гордана Радосављевић

Економски факултет у Крајујевцу

Проф. др Вељко Маринковић

Економски факултет у Крајујевцу

Проф. др Мирјана Глигоријевић

Економски факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни резултати докторске дисертације имају значајан позитиван теоријски и емпиријски допринос разумевању понашања потрошача са аспекта потрошачког етноцентризма са фокусом на различите категорије производа и услуга. Емпиријско истраживање у докторској дисертацији, реализовано применом одговарајућих статистичких метода, показало је које су то конкретне карактеристике потрошача, у оквиру демографских, социо-психолошких и личних културалних вредности, које немају и које имају статистички значајан утицај (позитиван или негативан) на потрошачки етноцентризам и туристички етноцентризам. Затим, утврђено је да екстерни фактори (економски оптимизам, економски песимизам и утицај пандемије вируса Covid-19) немају статистички значајан модераторски утицај на везу између карактеристика потрошача и потрошачког етноцентризма, као ни на везу између карактеристика потрошача и туристичког етноцентризма. Идентификовано је да потрошачки етноцентризам има медијаторски утицај на однос између ставова према различитим категоријама домаћих производа и куповних намера. Поред тога, резултати су показали да постоје разлике у утицају потрошачког етноцентризма на ставове потрошача према различитим категоријама домаћих производа те да постоје разлике у утицају потрошачког етноцентризма на намере куповине различитих категорија домаћих производа. На крају, утврђено је да постоји утицај туристичког етноцентризма на ставове потрошача према домаћим туристичким дестинацијама.

Др Стефан Здравковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Утицај избегавања неизвесности и потрошачког етноцентризма на прихватање страних брендова – медијаторски ефекти културалне интелигенције

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 6. 4. 2023.

Ментор
Проф. др Срђан Шапић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Весна Стојановић-Алексић
Економски факултет у Крагујевцу
Проф. др Вељко Маринковић
Економски факултет у Крагујевцу
Проф. др Дражен Марић
Економски факултет у Суботици

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос ове дисертације огледа се у примени холистичког приступа који подразумева сагледавање заједничког ефекта димензије културе избегавања неизвесности, потрошачког етноцентризма и културалне интелигенције на прихватање страних брендова од стране испитаника из балканских земаља (Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина) и скандинавских земаља (Шведска, Норвешка, Данска). Емпиријско истраживање у докторској дисертацији, реализовано применом одговарајућих статистичких метода, показало је да избегавање неизвесности и потрошачки етноцентризам остварују негативан, а културална интелигенција позитиван, статистички значајан утицај на одлуку испитаника из балканских и скандинавских земаља да прихвате стране брендове. Већи степен избегавања неизвесности присутан је код испитаника из скандинавских земаља, а већи степен потрошачког етноцентризма присутан је код испитаника из балканских земаља. Анализа у оквиру балканске групе земаља показала је да је већи степен потрошачког етноцентризма присутан код испитаника из Хрватске и Србије у односу на испитанике из Босне и Херцеговине, док анализа у оквиру скандинавске групе земаља показује да је потрошачки етноцентризам највише заступљен код испитаника из Шведске, затим из Норвешке, па из Данске. Резултати истраживања дају значајан допринос теорији и пракси понашања потрошача и интеркултуралног маркетинга и пружају добру основу за припрему научних и стручних радова и њихово публиковање у референтним научним часописима националног и међународног значаја и презентовање на научним скуповима у земљи и иностранству.

Др Јована Брашић Стојановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
Правно-економски аспекти стабилизационе клаузуле

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 29. 3. 2021.

Ментор
Проф. др Јасмина Лабудовић Станковић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Нада Тодоровић
Правни факултет у Крагујевцу

Проф. др Славко Ђорђевић
Правни факултет у Крагујевцу

Проф. др Љубица Николић
Правни факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос докторске дисертације огледа се у покривању и до сада неотворених, неанализираних питања у праву страних улагања. Стабилизациона клаузула, као предмет докторске дисертације истражује се кроз њена два аспекта, правни и економски. Правни аспект стабилизационе клаузуле истраживан је кроз анализу правних прописа и стручне грађе не би ли се детаљно испитала као специфичан правни институт, док се истраживање економског аспекта стабилизационе клаузуле заснивало на дефинисању страних улагања, приказивању њиховог значаја и ефеката на привредни развој, као и на указивању на важност стабилизационе клаузуле као механизма њиховог подстицања. Мултидисциплинарним приступом, сходно карактеру теме, дефинише се појам стабилизационе клаузуле и указује на њено место у праву страних улагања, као и на њен правни и економски аспект, који се анализирају засебно, али и скупа, истовремено прожимајући један други. Истичући карактеристике стабилизационе клаузуле, врсте, однос са сродним правним институцијама, стабилизациону обавезу државе наспрам других насталих, међународних обавеза, као и анализом случајева из праксе, покривени су сви сегменте грађе стабилизационе клаузуле, теоријске, нормативне и практичне, што све указује на допринос који докторска дисертација оставља у наведеној научној области.

Др Гојко Шетка

(Бања Лука)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај вршења послова полиције на спречавање криминалитета

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 26. 9. 2022.

Ментор
Проф. др Божидар Бановић
Факултет безбедности у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Горан Илић
Правни факултет у Београду
Проф. др Снежана Соковић
Правни факултет у Крагујевцу
Проф. др Вељко Турањанин
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос ове дисертације огледа се у свеобухватној анализи свих релевантних питања која се односе на утицај вршења послова полиције на спречавање криминалитета, критичком сагледавању актуелног стања у овој области, те предлагању решења у погледу постизања већег нивоа ефикасности у раду полиције у погледу спречавања криминалитета, као и отклањању проблема са којима се полиција суочава приликом вршења својих послова и примене полицијских овлашћења. На тај начин ова докторска дисертација даје допринос даљем развоју и усавршавању науке о организацији и пословима полиције, криминалистици, кривично-процесном праву и безбедности, те представља значајну базу за даља истраживања која су од значаја за спречавање криминалитета. Посебну вредност дисертације чине резултати спроведеног истраживања, доктринарно тумачење свих релевантних докумената из предметне области, анализа бројних спорних питања и проблема који се јављају у теорији и пракси, као и понуђени предлози успешног решавања уочених теоријских и практичних проблема. У погледу вршења послова полиције свеобухватно су сагледани сви релевантни фактори који утичу на ефикасност полиције у њеном раду који је усмерен на спречавање криминалитета, а објашњен је и утицај сарадње полиције и тужилаштва, организационе структуре и других значајних фактора који су значајни за ефикасно вршење послова полиције. Допринос са становишта актуелног стања у научној области огледа се и у утврђивању квалитета тренутног начина вршења послова полиције, стања у области криминалитета, утврђивању ефикасности целокупног полицијског система, о квалитету (нивоу) сарадње између полиције и грађана у контексту ефикаснијег обављања послова полиције и спречавања криминалитета.

Др Аника Ковачевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
Парламентарна контрола државне управе у Републици Србији

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 7. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Драган Батавељић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Јелена Вучковић
Правни факултет у Крагујевцу

Проф. др Владан Петров
Правни факултет у Београду

Проф. др Зоран Јовановић
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет истраживања ове докторске дисертације је парламентарна контрола државне управе у Републици Србији. Специфичност управне делатности огледа се у доста широкој слободи којом располажу органи управе, нарочито у вршењу дискреционе власти. Због тога, приликом контроле управне власти, посебан значај припада питању оцене целисходности рада управе. Парламентарна контрола спаја правну и политичку контролу и представља кључну форму институционализоване контроле. Овде парламент цени да ли управа спроводи постављену политику и остварује одређене циљеве успостављене правним поретком, односно да ли врши дискрециона овлашћења у складу са јавним интересом, како то парламент сматра да би било целисходно. Циљ истраживања јесте анализа свих облика и механизма парламентарне контроле управе, како компаративно, тако и у Републици Србији, а то су: посланичка питања, обавештења и објашњења, интерпелација, гласање неповерење влади, парламентарни одбори, јавно слушање, извештаји органа, организација и тела и контрола буџета као механизам парламентарне контроле. Истраживање политичке контроле управе неопходно је ради сагледавања целокупног система контроле над управном власти, а домет и ефикасност исте је од великог значаја за даљи процес стварања одговорне и добре јавне управе, као и процес очувања достигнутог нивоа и доградње правне државе.

Др Никола Ивковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
Грађанска нејослушност и остваривање људских њрава

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 11. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Срђан Ђорђевић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Дејан Матић
Правни факултет у Крагујевцу

Проф. др Јелена Вучковић
Правни факултет у Крагујевцу

Доц. др Драгана Ђорић
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Доследном провером успостављених хипотеза кроз методолошки прихватљив спроведен истраживачки поступак, кандидат је успешно утврдио научно релевантне закључке; јасно и аргументовано их образложио и представио. Међу њима истичемо следеће: вековима исписана хронологија борбе за људска права показује да грађани својим деловањем помажу стварање бољег државно-правног система и доприносе достизању нивоа веће подударности између нормативног и фактичког. Постоји нераскидива веза између људских права и грађанске непослушности. Динамизам односа између природног и позитивног права непосредно се интензивира појавом грађанске непослушности. У савременом поретку грађанску непослушност не треба разумети као крајње средство за заштиту људских права, већ као једно од средстава у оквиру модерних друштвених промена. Грађанска непослушност је средство и облик ограничавања државне власти и делује превентивно приликом корекција у односима између нормативног и фактичког поретка. Толерантност позитивног-правног поретка према грађанској непослушности зависи од њених последица. Универзално разумевање људских права обавезује на укључивање грађанске непослушности у процесе утицаја на друштвене и правне промене. Квалификација грађанске непослушности може се извршити на: политичку и правну, индивидуалну и колективну; религијску и нерелигијску. Критеријуми за представљене поделе су различити и понуђени су у докторској дисертацији. Инсистирање на политичком елементу као преовлађујућем у дефинисању појма грађанске непослушности смањује њен теоријски домет.

Др Јована Петровић

(Косовска Митровица)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Специфичности радноправног положаја државних службеника у
Републици Србији и земљама ЕУ*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 4. 4. 2023.

Ментор
Проф. др Бојан Урдаревић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Радоје Брковић
Правни факултет Крагујевцу
Проф. др Дејан Мирковић
Правни факултет у Косовској Митровици
Доц. др Александар Антић
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација има теоријски и практични значај. Теоријски значај дисертације огледа се у сестраној анализи радноправног положаја државних службеника, који се најпре базира на упоредној анализи специфичности државних службеника у односу на запослене у општем режиму, као и у односу на службеничке прагматике, али и компарацијом законодавних решења земаља из региона и појединих земаља ЕУ. У оквиру дисертације су свеобухватно сагледане специфичности радноправног положаја државних службеника у нашој земљи и земљама ЕУ на научно утемељен начин, да би се он ближе спознао и да би се створиле неопходне претпоставке за његово потпуније сагледавање и даље унапређење. Посебан допринос тезе огледа се у томе што садржи емпиријски приступ проблему. Наиме, креиран је упитник који је путем линка дистрибуиран државним службеницима, како онима на положају, тако и државним службеницима на извршилачким радним местима, као и полицијским службеницима и службеничким прагматицима. Примарни циљ спровођења оваквог типа истраживања односио се на упоредни приказ теорије и праксе, односно утврђивање чињеничног стања на основу ставова поменутих категорија испитаника. Увид у резултате истраживања пружио је могућност процене у ком смеру треба да тече даљи развој управе. Такође, резултати истраживачког процеса корисни су за додатне информације везане за процес предлагања и изналагања најадекватнијих решења за унапређење ове области. Између осталог, добијени резултати и у складу са њима формиран предлог мера за побољшање, могли би послужити креаторима новог радног/службеничког и другог законодавства у нашој земљи.

Др Светлана Стевановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
*Демитологизација слике Емилијана Сапате у романима са темом
Мексичке револуције*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 4. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Мирјана Секулић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Карановић
Филолошки факултет у Београду
Доц. др Бојана Ковачевић Петровић
Филозофски факултет у Новом Саду
Доц. др Јелица Вељовић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација пружа опсежну анализу развојног пута слике мексичког револуционара Емилијана Сапате кроз романима са темом Мексичке револуције писане током више од једног века, предочавајући сложене идеолошке, књижевне и политичке импликације контекста у којима су романи настајали. Анализом и поређењем како романа насталих пре више од једног века, тако и оних који су написани у последњих неколико деценија, испраћени су процеси митологизације, хуманизације, демитологизације и квиновања књижевног лика Емилијана Сапате. Успостављањем спреге између мита, политике, идеологије и књижевности, доказано је да је у Мексику дошло до (зло)употребе политичког мита о овом револуционару као националном јунаку, спаситељу и мачо мушкарцу у циљу одржавања доминантне политичке партије на власти. Проматрањем Сапате као митеме Мексичке револуције разјашњено је да је митска слика овог револуционара искоришћена зарад стварања шире слике о идентитету мексичке нације као о несаломивом и истрајном народу који страда у борби за идеале. Истраживање преобликовања митске слике Емилијана Сапате у књижевну показало је да овај револуционар спада у ред „послушних тела” чији процес инструментализације и објективизације подлеже романескном преиспитивању. Највећи значај дисертације је у томе што она садржи опсежне и, с теоријског становишта, веома иновативне студије о романима о Емилијану Сапати који су новијег датума, а који готово да нису били обрађивани ни у оквиру критичких студија на глобалном нивоу. Поред тога, од нарочитог је значаја за будуће студије представа историје и историјских јунака у новом историјском роману и студије идентитета у савременим хиспаноамеричким романима генерације *Crack*, као и у новом детективском роману.

Др Лена Тица

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Сећање и идентитет у драмама Атола Фугарда

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 30. 8. 2022.

Ментор

Проф. др Биљана Влашковић Илић
Филолошко-уметнички факултет у Крајевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милена Каличанин

Филозофски факултет у Нишу

Проф. др Јасмина Теодоровић

Филолошко-уметнички факултет у Крајевцу

Доц. др Тијана Матовић

Филолошко-уметнички факултет у Крајевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

На корпусу од петнаест драма Атола Фугарда, у дисертацији се преиспитују идентитетске конструкције Фугардових ликова кроз њихова трауматична сећања, у индивидуалним и у колективним равнима. Разоткривајући парадигматску условљеност идентитета ликова идентитетом простора, дисертација показује како лична сећања протагониста представљају приказ историје из појединачног угла гледања и садрже одјек општих националних успомена. Субјект (Ја) Фугардових ликова никада не успева да дефинише сопствени идентитет, а да се не позове на оно што је „друго”, чиме се суочава са губитком унутрашњег јединства као тако доживљеног, а однос Ја и другог се увек види као однос надређеног Другог и подређеног другог. Применом деконструкције и постколонијалних теорија, показује се како константна смена ових позиција упућује на њихову артифицијелну природу и непостојаност, доводећи у питање идеолошки контекст. Поступак сведочења се успоставља као покушај представљања и прихватања трауматичног искуства, резултирајући у новим идентитетским позицијама. Дисертација такође разоткрива Фугардове аутобиографске елементе кроз примарни корпус, при чему се његова сопствена несавладива траума уочава кроз три мотива: обележеност кривицом белаца у апартхејду; условљеност идентитета појмом породичног дома, корена и заједнице; игра присуства/одсуства неспособног оца. Напослетку, дисертација интерпретира и Фугардове драме новијег датума, које се позиционирају наспрам усиљених оптимистичких завршетака ранијих драма.

Др Милица Карић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Фикционализација Холокауста у романима Јержија Козинског, Џејн Јолен и Д. М. Томаса

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 3. 10. 2022.

Ментор
Проф. др Биљана Влашковић Илић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владислава Гордић Петковић
Филозофски факултет у Новом Саду

Проф. др Катарина Мелић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Томислав Павловић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља допринос теоријском и нараторолошком проучавању књижевности Холокауста код нас најпре због тежине самог историјског догађаја и специфичности теме која се до сада није јављала као област проучавања у корпусу англофоних писаца XX и XXI века. Како је књижевно проучавање Холокауста ограничено на репрезентативна дела неколико домаћих писаца јеврејског порекла, које и ауторка узима у аналитичко разматрање усредсређујући се на најновија дела и она која нису до сада била у фокусу проучавалаца књижевности, проналази паралеле са писцима главног корпуса успостављајући тако домаћу књижевност Холокауста у оквиру светске баштине. Главни допринос дисертације лежи у одабиру писаца главног корпуса који су јеврејског и нејеврејског порекла и искуства у односу на Холокауст, али имају идентичну потребу: да у свом раду прераде трауматско искуство које осећају као сопствено било да оно заиста и јесте део њиховог породичног и личног искуства (Козински), било да је део искуства народа коме припадају (Јолен), или да није део породичног/идентитетског и заједничког колективног искуства (Томас), али јесте део епохе у којој живе и стварају те имају потребу да се са њим суоче. Порекло као критеријум за бављење темама страдања није толико важно уколико у човеку постоји људскост и саосећајност која га тера да се солидарише са онима који пате и то је једини критеријум који треба да узимамо у обзир. Књижевност и уметност су једина поља која могу да обезбеде незаборав јер је заборављање како природан тако и конструисан процес против чега се мора борити. Још један од критеријума о коме мора да се води рачуна када се фикционализују историјске теме јесте етичност и поступак инкорпорирања историјских материјала и садржаја што одабрани писци у потпуности испуњавају.

Др Бојана Герун Ђокић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Лексички слојеви у романима Данка Поповића

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 1. 12. 2022.

Ментор
Проф. др Софија Милорадовић
Институт за српски језик САНУ у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милош Ковачевић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Сања Ђуровић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Наташа Вуловић Емонтс, виши научни сарадник
Институт за српски језик САНУ у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У дисертацији се на корпусу који обухвата осам романа испитује полифункционалност Поповићевог књижевног језика. Приказ и анализа функције лексичких слојева у романима Данка Поповића допринела је, између осталог, свестранијем сагледавању лексике шумадијско-војвођанског дијалекта, који се налази у основи српског књижевног језика. Показано је да неке од лексема имају развијену полисемантичку структуру и да трансформација категоријалног обележја конкретно → апстрактно бива индуктор полисемантичке структуре тих лексема. Конверзија као творбени семантички процес настанка лексема од врста речи које су познате у стандардном језику потврђена је и на корпусу Поповићевих романа, а лако се уочава и у народним говорима, па је регистрована у дијалекатским речницима. Лексички и семантички неологизми у Поповићевим романима сведоче о пишевој зналачкој језичкој компетенцији, која не излази из системских језичких оквира. Комуникацијска компетенција писца у потпуности је потврђена будући да се, имитирањем разговорног језика, у романима Данка Поповића уочава репрезентативни говор за одређени простор и за одређено време о коме се говори. Запажено је да се лексеме, синтагме и реченице јављају у функцији моносемирања и идентификације значења појединих лексема, као и то да се уз одређену лексему често дају додатне информације у виду метатекстуалног коментара. Разноврсни тематски слојеви указали су на духовну, материјалну и социјалну културу која карактерише време у којем јунаци Поповићевих романа живе. Будући да лексика у делима Данка Поповића није досад проучавана, научни резултати ове дисертације допринеће значајнијем познавању језика и стила овог писца, те уклонити једну од белина на овоме плану.

Др Милан Тодоровић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Примена методе обрнуте учионице њриликом усвајања љајолских времена у насљави енглеској језика као сљраној

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 9. 3. 2023.

Ментор
Доц. др Бранка Миленковић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Сања Јосифовић Елезовић

Филозофски факултет у Бањој Луци

Доц. др Дејан Каравесовић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Доц. др Аница Радосављевић Крсмановић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација теоријски опсежно и аналитички систематично преиспитује примену савременог облика наставне праксе кроз комбиновано учење и модел обрнуте учионице. Значај спроведеног истраживања огледа се у успостављању корелације између традиционалних приступа и метода и савремених облика наставе у настојању да се објасни начин на који наставна пракса еволуира. Имајући у виду да комбиновано учење и обрнута учионица као облици наставне праксе нису довољно присутни или познати на нашем научном простору, допринос ове дисертације се огледа и у представљању обрнуте учионице као новог начина реорганизовања традиционалне наставе са нагласком на употреби дигиталних технологија. Примарни значај ове дисертације јесте у систематичном и аналитичном приступу истраживачког поступка који настоји да експлицира начин на који се модел обрнуте учионице може применити у настави енглеског као страног језика на одређеној наставној јединици (глаголска времена). У дисертацији су представљени прецизни кораци и фазе реализације наставе који могу послужити за будућу примену добре праксе. Додатни значај дисертације огледа се и у бројним прилозима (Power Point презентацијама, плановима часова, анкетног упитника итд.) који могу послужити као инструменти за будућа истраживања у области примењене лингвистике и методике наставе енглеског језика.

Др Драгана Вучковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Метонимија и синегдоха у књижевноуметничком стилу француској и српској језика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 6. 4. 2023.

Ментор
Проф. др Катарина Мелић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Драган Бошковић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Павле Секеруш
Филозофски факултет у Новом Саду

Доц. др Ђорђе Радовановић
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља вредан допринос на плану проучавања метонимије и синегдохе са језичког аспекта, што је у складу са принципима савремене науке. У дисертацији се дају дефиниције и типологије ове две фигуре, те врши њихова анализа са синтаксичког, семантичког и стилистичког аспекта, а на корпусу одабраних романа из француске и српске књижевности XIX и XX века. У Француској и Србији само мали број радова се бави овом темом, а уочен је и недостатак њиховог детаљног проучавања са лингвостилистичког аспекта, посебно кроз контрастивну анализу ова два језика. Главни метод рада је компоненцијална анализа лексема које учествују у преношењу значења и уз помоћ ње су утврђене заједничке семе које повезују лексема са основним и пренесеним значењем у примерима из корпуса. Резултати су приказани на иновативан начин путем табела. Утврђено је и да су у основи обе фигуре именице. Истраживање је показало у којим се то случајевима метонимија преплиће са синегдохом, али да је пре свега реч о две потпуно аутономне стилске фигуре које имају неких сличности, али се могу јасно разграничити и посебно анализирати. У раду се испитују и стилски ефекти које постижу у романима на француском и српском језику, те пореде примери из полазног језика са циљним језиком. Закључак је да није увек могуће пронаћи преводне еквиваленте за дате стилске фигуре, те да је преовладала формална еквиваленција наспрам стилске еквиваленције. Дисертација представља вредан допринос француској и српској лингвистици и стилистици, посебно у погледу дефинисања и утврђивања структуре, употребе и стилских вредности метонимије и синегдохе.

Др Катарина Ћировић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички стилајус у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Филолошко-уметнички факултет, 6. 4. 2023.

Ментор

Проф. др Катарина Мелић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Драган Бошковић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Павле Секеруш

Филозофски факултет у Новом Саду

Проф. др Биљана Тешановић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У овој докторској дисертацији разматра се питање фигуративности и метафоричности песничког језика у француској поезији 20. века, кроз анализу односа модерних француских песника према метафори као песничкој слици и тропу. Посебно су разјашњена проблематична места када је у питању теоријско концептуализовање метафоре, а изузетно се указује на ауторефлексивни, синтетички и иронијски карактер метафоре у поезији 20. века. Дисертација нуди транспоетичку перспективу у анализи поезије Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа, чиме се расветљавају трополошки поступци поменутих песника у циљу разматрања наслеђа надреализма и креативног потенцијала које нуди модерна метафорика уопште. Наведени приступ омогућава и сагледавање филозофских, естетичких и књижевних импликација књижевноисторијског момента у ком је настајала поезија изабраних аутора, што ову дисертацију чини значајном као допринос реторици, теорији књижевности и историјској теорији књижевности, као и допринос науци о француској књижевности.

Др Тијана Љубисављевић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕНАџМЕНТ И БИЗНИС

Докторска дисертација
Политика привлачења директних инвестиција у функцији економског развоја подручја бања Републике Србије

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет за хотелијерство и туризам, 22. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Драгана Ђатовић
Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Петар Веселиновић
Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Соња Јовановић
Економски факултет у Нишу

Проф. др Миљан Лековић
Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља резултат оригиналног и самосталног научноистраживачког рада и даје научне резултате који имају значајан и препознатљив допринос у области привредног система и економске политике у оквиру научне области Менаџмент и бизнис, уже научне области Макроекономски менаџмент. Докторска дисертација доприноси обогаћивању литературе из ове области у Републици Србији, имајући у виду мали број домаћих радова на тему системских решења која су креирана са циљем привлачења директних инвестиција у подручја бања, као и одсуство опсежнијих истраживања на тему адекватности политике привлачења директних инвестиција у подручја бања, односно сагледавања економских специфичности јединица локалне самоуправе у којима су лоцирана подручја бања и утицаја инструмената политике привлачења директних инвестиција на долазак инвеститора у ова подручја. Истовремено, израдом докторске дисертације успостављен је чврст теоријско-методолошки основ за даља истраживања у области привредног система и економске политике.

Др Маријана Сеочанац

(Врњачка Бања)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕНАЏМЕНТ И БИЗНИС

Докторска дисертација
Развој модела ко-креирања искуства учесника итуристичкој догађаја мешовитиој карактера

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет за хотелијерство и туризам, 5. 4. 2023.

Ментор

Проф. др Дарко Димитровски

Факултети за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Сенић

Факултети за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Проф. др Вељко Маринковић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Дражен Марић

Економски факултет у Суботици

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Главни научни доприноси докторске дисертације представљају иновативни и актуелни приступ проучавању ко-креираног трансформационог искуства и предлагање модела у контексту туристичког догађаја мешовитог карактера. Наиме, иако је ко-креирање искуства било предмет истраживања бројних аутора у области туризма и маркетинга, ко-креирање искуства на туристичким догађајима још увек се посматра као „црна кутија”. Стога, предложен је и емпиријски потврђен модел ко-креирања искуства у контексту догађаја мешовитог карактера, чиме је дат значајан допринос проширивању теоријских знања, пре свега, кроз унапређење разумевања искуства на нивоу догађаја, али и значаја који ко-креирање искуства има за догађај који је мешовитог карактера. Одабиром туристичког догађаја мешовитог карактера, резултати истраживања пружају увид у процес ко-креирања искуства изван оквира једне врсте догађаја чиме се превазилази ограничење претходних студија које су се бавиле овом тематиком у контексту догађаја и представљају још један допринос докторске дисертације. Такође, испитивање трансформационог потенцијала ко-креирања искуства на туристичком догађају као линеарног процеса који чине карактеристике искуственог окружења и својства самог потрошача, као и карактеристике искуства, представља још један важан допринос докторске дисертације. Систематизација и анализа постојећих сазнања из области предмета докторске дисертације, спроведена коришћењем релевантне и обимне литературе, допринела је унапређењу теоријског разумевања процеса ко-креирања искуства, његових утицајних фактора и исхода.

Др Зорица Гајтановић

(Ужице)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Развијање елемената математичке писмености у млађим разредима основне школе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 5. 7. 2022.

Ментор
Проф. др Сања Маричић
Педагошки факултет у Ужицу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Бранислав Ранђеловић
Училишњски факултет у Лейосавићу

Проф. др Јелена Стаматовић
Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Бојан Лазич
Педагошки факултет у Сомбору

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског и емпиријског разматрања, које је засновала и представила Зорица Гајтановић, огледа се у томе што је у раду теоријски расветљен појам математичке писмености на млађем школском узрасту. У раду је на бази општих одређења математичке писмености, Блумове таксономије образовних циљева у когнитивном домену и нивоа постигнућа на скали математичке писмености PISA и TIMSS истраживања операционализован појам математичке писмености. Свеобухватним приступом, за сваки операционализовани ниво математичке писмености операционализовани су нивои знања и наведене способности које ученик треба да поседује како би одговорио на захтеве одређеног нивоа математичке писмености. Развијање методичког оквира који подстиче развијање елемената математичке писмености и његова емпиријска верификација представља најважнији задатак и резултат ове докторске дисертације. Методички оквир разрађен је на бази теорије реалистичног математичког образовања и обликовања садржаја наставе математике према операционализованим нивоима математичке писмености. Резултати истраживања показали су да се и на млађем школском узрасту могу развијати елементи математичке писмености кроз процес учења који полазиште има у реалним ситуацијама блиским ученику и кроз обликовање садржаја математике тако да они буду представљени на различите начине и да захтевају способности примене знања и решавања проблема.

Др Вук Секач

(Ваљево)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација

Мојћносћи и примене електронској уџбеника у настави српској језика у млађим разредима основне школе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Педагошки факултет, 30. 9. 2022.

Ментор

Проф. др Далиборка Пурић

Педагошки факултет у Ужицу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Љиљана Костић

Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Буба Стојановић

Педагошки факултет у Врању

Проф. др Јелена Стаматовић

Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Мирјана Стакић

Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Мирослава Ристић

Училишњски факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског и емпиријског проучавања, које је у својој докторској дисертацији утемељио и приказао Вук Секач огледа се у томе што су на основу свеобухватне анализе бројних релевантних истраживачких радова издвојени и теоријски утемељени кључни аспекти проблема електронског уџбеника у настави српског језика, што је резултирало операционализацијом појма електронског уџбеника; сагледавањем његових карактеристика и стандарда квалитета; испитивањем могућности примене у процесу учења у зависности од појединих фактора наставе. На темељу испитивања доприноса постојећих електронских уџбеника остваривању задатака наставе српског језика у млађим разредима основне школе, креиран је прототип електронског уџбеника српског језика, заснован на социоконструктивистичком схватању учења. Развијање методичког модела електронског уџбеника, уз уважавање свих претходно размотрених теоријских постулата и емпиријских налаза представља најважнији задатак и резултат ове докторске дисертације. Прототип електронског уџбеника примењен је у пракси, у циљу свеобухватнијег сагледавања и потпунијег разумевања ефеката његовог коришћења из позиције ученика, што додатно доприноси како научном, тако и практичном значају докторске дисертације. Посебан допринос емпиријског дела рада огледа се у моделовању процеса креирања електронског уџбеника, у коме су доследно примењени стандарди квалитета – интерактивност, мултимедијалност и хипертекстуалност – и осмишљено окружење за учење које омогућује ко-конструкцију знања и развој виших менталних функција. Резултати истраживања показали су да електронски уџбеник српског језика може бити средство учења које ће квалитетом и интензитетом остварене комуникације са учеником допринети конструкцији знања.

Др Ивана Јовановић

(Ваљево)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Почейна настави математике и развијање логичког мишљења ученика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 26.12.2022.

Ментор
Проф. др Ненад Вуловић
Факултет педагошких наука у Јајодини

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александра Михајловић
Факултет педагошких наука у Јајодини

Проф. др Бојан Лазич
Педагошки факултет у Сомбору

Проф. др Миломир Ерић
Педагошки факултет у Ужицу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског разматрања у овој докторској дисертацији огледа се у томе што су у раду, кроз свеобухватну анализу, издвојене специфичности наставе математике на млађем школском узрасту и специфичности развијања логичког мишљења на овом узрасту, а затим на бази тога систематично и прегледно издвојени сви проблеми дефинисања, подстицања и развијања логичког мишљења у контексту почетне наставе математике. Уважавајући бројне специфичности наставе математике и феномена *логичко мишљење*, кандидат је издвојио способности логичког мишљења које је неопходно развијати на овом узрасту, што за методичку наставу математике има велики научни значај. Свака, операционализацијом издвојена способност логичког мишљења, у докторској дисертацији је детаљно и прецизно одређена у контексту почетне наставе математике. Свеобухватним приступом и научном проицљивошћу, кандидат је за сваку операционализовану способност идентификовао математичке задатке, којима се она може подстицати и развијати, што представља вредан научни допринос. Развијање методичког оквира начина подстицања и развијања логичког мишљења ученика и његова емпиријска верификација представља најважнији задатак и резултат ове докторске дисертације. Методички оквир је детаљно представљен кроз методичко обликовање садржаја, различитих математичких задатака који утичу на подстицање и развијање издвојених способности логичког мишљења. За сваку способност дати су конкретни примери задатака са посебним освртом на улоге ученика у процесу њиховог решавања, а које су усмерене на развијање логичког мишљења. Овакав приступ у почетној настави математике који је усмерен на развијање различитих способности логичког мишљења могао би бити од велике користи у процесу учења.

Др Весна Миленковић

(Ужице)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Диференцирање наставе у складу са образовним стандардима и утицај на њихову учења ученика у њиховој настави мајкемајке

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 26. 12. 2022.

Ментор
Проф. др Александра Михајловић
Факултет педагошких наука у Јајодини

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Сања Маричић
Педагошки факултет у Ужицу
Проф. др Ненад Вуловић
Факултет педагошких наука у Јајодини
Проф. др Бојан Лазич
Педагошки факултет у Сомбору

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског разматрања, које је у својој докторској дисертацији засновала и представила Весна Миленковић, огледа се у томе што су у раду, кроз свеобухватну анализу, сагледане све специфичности примене диференциране наставе математике организоване у складу са образовним стандардима у млађим разредима основне школе и прегледно издвојени сви проблеми који прате ову наставу. Научном проницљивошћу и свеобухватним приступом, систематизована су теоријска промишљања и емпиријски налази и уз уважавање сазнања различитих научних дисциплина одређена је тростепена повезаност диференциране наставе и образовних стандарда са посебним фокусом на обликовање садржаја из области геометрије и разломака. Развијање методичког оквира диференцираног учења садржаја геометрије и разломака и његова емпиријска верификација представљају најбитнији задатак и резултат ове докторске дисертације. Кандидат је на бази општег одређења диференциране наставе и образовних стандарда јасно идентификовао све елементе који одређују овај модел наставе, њихову међусобну повезаност и условљеност, утицај једних на друге и објаснио кључне процесе који прате процес учења. Посебан научни допринос докторске дисертације јесте нови, иновативни приступ настави геометрије и разломака који резултира бољим образовним постигнућима ученика.

Др Сања Анђелковић

(Врање)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Учење путем открића на диференцираним садржајима алгебре и његови ефекти у почетној настави математике

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 2. 2. 2023.

Ментор
Проф. др Сања Маричић
Педагошки факултет у Ужицу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Нела Малиновић Јовановић
Педагошки факултет у Врању

Проф. др Ненад Вуловић
Факултет педагошких наука у Јајдolini

Проф. др Јасна Максимовић
Педагошки факултет у Ужицу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет ове докторске дисертације је испитивање ефеката примене наставе засноване на учењу путем открића на диференцираним садржајима алгебре у почетној настави математике. На бази теоријског проучавања докторанд је извршио диференцијацију захтева алгебарских садржаја тако што је одредио минималне, оптималне и максималне захтеве за све алгебарске садржаје предвиђене програмом наставе и учења математике. Оваква диференцијација захтева представљала је полазну основу за конципирање дидактичко-методичких модела учења путем открића на диференцираним садржајима. Сагледавање улоге, могућности и ефеката учења путем открића на диференцираним садржајима докторанд је пратио кроз: 1) експериментално истраживање ефеката учења путем открића на диференцираним садржајима алгебре на постигнућа ученика у настави математике, 2) анализу садржаја уџбеника математике са циљем утврђивања у којој мери уџбеници стварају основу за учење садржаја алгебре путем открића и 3) виђења учења путем открића на диференцираним садржајима и његових ефеката из угла учитеља и из угла ученика. Научни допринос докторске дисертације јесте нови, иновативни приступ настави алгебре који омогућава ученицима да активно стичу знања и напредују према својим могућностима и тиме резултира побољшањем квалитета учења у почетној настави математике и бољим образовним постигнућима ученика.

Др Јелена Жунић Цицварић

(Ужице)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Могућности наставе српског језика у образовању за права деце

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 13. 3. 2023.

Ментор / Коментори:

Проф. др Далиборка Пурић

Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Снежана Маринковић

Педагошки факултет у Ужицу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милка Николић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Бошко Миловановић

Училишњски факултет у Лейосавићу

Проф. др Јелена Стаматовић

Педагошки факултет у Ужицу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског и емпиријског проучавања, које је у својој докторској дисертацији утемељила и приказала Јелена Жунић Цицварић огледа се у томе што је на основу анализе релевантних истраживачких налаза операционализован појам образовања за права детета, сагледане његове карактеристике, као и могућности примене у настави и учењу, што је представљало основу за емпиријско испитивање могућности наставе српског језика у млађим разредима основне школе у функцији доприноса образовању за права детета. На тај начин употпуњена су научна сазнања о интердисциплинарном и кроскурикуларном приступу у остваривању демократских вредности на којима се заснива концепт права, а које се остварују у настави српског језика. Истраживачки налази показују да настава српског језика има потенцијал у образовању за права детета, који се може у значајној мери користити у вези са појединим елементима наставе. Посебан допринос рада представља „Збирка модела активности у функцији образовања за права детета у настави српског језика и сродним ваннаставним активностима”, као подстицај за инвентиван и креативан приступ промишљању наставне праксе у контексту образовања за права детета. Добијени научни резултати могу бити примењиви не само у области Методике наставе српског језика и књижевности, већ и у теорији и пракси методике наставе других наставних предмета, као и у ваннаставним активностима, у смислу доприноса остваривању циљева образовања и васпитања у домену разумевања и поштовања права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА И УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2023

Поље уметности

Др ум. Миа Грозданић

Др ум. Миодраг Ђорђевић

Др ум. Миа Грозданић

(Пула, Хрватска)

Научни назив

ДОКТОР УМЕТНОСТИ – МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

Назив докторског уметничког пројекта

Компаративност и компатибилност Годишњих доба П. И. Чајковског и Д. Бобића

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 19. 10. 2022.

Ментор / Коментори:

Мр Војин Васовић, редовни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Доц. др Невена Вујошевић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Зоран Ракић, редовни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Предраг Костовић, редовни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Мр Миљан Бјелетић, редовни професор

Факултет уметности у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Својим докторским уметничким пројектом *Компаративност и компатибилност Годишњих доба П. И. Чајковског и Д. Бобића*, у оба своја дела – у уметничкој презентацији и писаном делу, Миа Грозданић даје значајан допринос развоју извођаштва на хармоници. У оквиру теоријског дела рада, упознаје нас са својом транскрипцијом клавирске свите П. И. Чајковског Годишња доба, што управо и чини њен највећи национални и интернационални допринос. Поређењем, давањем паралела, али и скретањем пажње на разлике бива постављен идејни оквир уметничког пројекта. Сагледавање сличности и разлика вршено је у првом реду кроз одлике стила, односно епоха у којима су настале обе композиције и техника компоновања, а с тим у вези и сагледавањем захтевности и задатака интерпретације. У уметничком делу овог пројекта представила се као уметник, који већ увелико има свој језик, стил и средства изражавања. Сценом влада и успешно доноси, а понекада и намеће своју филозофију извођења презентованих дела.

Др ум. Миодраг Ђорђевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР УМЕТНОСТИ – МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

Назив докторског уметничког пројекта

Акордеонистички њрисџуи изабраним делима за хармонику и оркестар руских ауџора (инџерџиретџивна решења и џроблемаџика симбиозе звука хармонике и оркестџра)

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 19. 10. 2022.

Ментор / Коментори:

Мр Војин Васовић, редовни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Невена Вујошевић, доцент

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Зоран Ракић, редовни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Мр Миљан Бјелетић, редовни професор

Факултет уметности у Нишу

Мр Предраг Костовић, ванредни професор

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос докторског уметничког пројекта огледа се у испитивању, односно проучавању динамичког интензитета звука хармонике у односу на оркестар, кроз различите партитурне структуре и музичке моменте. Проблематика заједничког звука хармонике и оркестра огледа се још у диференцијацији фреквенција звука два медија, која је појашњена у виду предложених интерпретативних решења на основу физичко-конструкцијских и тембралних могућности хармонике. По први пут, на једном месту, сакупљени су подаци о првим концертима за хармонику у историји из различитих земаља света. Уметнички допринос докторског уметничког пројекта представљен је детаљним објашњењем интерпретације композиција које су изведене у уметничком делу докторског уметничког пројекта (Владислав Золотарјов: Концертна симфонија бр. 1 за хармонику и симфонијски оркестар (аранжман за хармонику и гудачки оркестар), Софија Губајдулина: *Fachwerk* за хармонику, перкусије и гудачки оркестар и Јефрем Подгаиц: Концерт бр. 2 за хармонику и гудачки оркестар). Динамички, артикулациони, агогички и други извођачки поступци уникатни су и производ истраживања аутора овог рада. Са друге стране, аранжмански поступци у делима Золотарјова и Подгаица умногоме су олакшали техничко-извођачки приступ акордеонистима приликом њихове будуће интерпретације ових дела.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

378.22(497.11)"2023"

378.245(497.11)"2023"

КЊИГА доктора наука и уметности Универзитета У Крагујевцу 2023. /
[уредници Владимир Ранковић, Биљана Петровић,
Владимир Сенић]. - Крагујевац : Универзитет, 2023 (Београд : Donat graf). -
132 стр. : слике доктора наука ; 24 cm
Тираж 150. - Стр. 7: Поштовани читаоци / Ненад Филиповић ... [и др]. -
Садржи сажетке научног доприноса докторских дисертација.
ISBN 978-86-81037-78-2
а) Универзитет (Крагујевац) -- Доктори наука -- 2023
COBISS.SR-ID 118167305

